

BLÅ KORS MAGASINET RUSFRI

SIDE 12 «JEG VET IKKE HVOR MANGE RUSMISBRUKERE SOM BOR UTE OM NATTA, MEN KANSJJE 25-30. DE FLESTE FINNER SEG ET ROM, ET PARKERINGSBUS OG EN OPPGANG, I ALLE FALL NÅR DET BLIR KALDT.» Tom Melby på Blå Kors Kontaktsenter i Oslo

SIDE 21 «VI SKULLE VISST OM DENNE SKOLEN DA VI VAR 16 ÅR GAMLE. DET ER ET LITE OG TETT MILJØ, OG SIDEN SKOLEN ER SÅPASS LITEN FÅR LÆRERNE TID TIL OSS.» Audhild og Marita på Øvrebø videregående skole

**GI BARNA
GODE JULEMINNER**

Det er helt rått,

- Det er helt rått,
egentlig, sier Erik Cole.
Og da tenker han på
hvor ok det er å være
rusfri.

, egentlig

Han har sin egen trailer.
«ERIK» står det med store bokstaver i fronten, og for Erik Cole er dette det endelige beviset på at han til slutt fikk det til.

AV TOR-STEINAR JØREM TEKST OG FOTO

FOR ET PAR-TRE UKER SIDEN JUBILERTE ERIK COLE. Fem år som rusfri. Det jubileet omtaler han på denne måten:

– Det er helt rått egentlig. Men jeg kan ikke fatte og begripe at jeg ikke bestemte meg for dette mange år tidligere, sier 45-åringen med et digert smil.

Selvsagt foregår intervjuet inne i den digre traileren han disponerer. Her inne bestemmer nemlig Erik, mens Rusfris medarbeider strengt tatt hadde behov for stige eller heis for å bestige doningen. Det er svære saker. Det er forståelig at en ekte trailersjåfør føler seg litt som «king of the road» i denne posisjonen.

Erik Cole har en lang historie å fortelle. Han forteller den som den naturligste ting i verden. Han snakker om tida som har vært og ikke minst om tida som har kommet.

FØDT I BÆRUM OG OPPVOKST I USA, flyttet tilbake til Norge som 13-åring. Med en mamma som hadde et meget liberalt syn på det å ruse seg.

– Skulle det knarkes skulle det skje hjemme. Mamma startet karrieren som alkoholiker da jeg var fem. Da jeg var 20 år døde hun, forteller Erik.

– Da tok det helt av for meg også. Jeg har alltid vært en pøbel. Jeg startet som 14-15-åring, og jeg har jo vært innom det aller meste. Jeg har sittet inne i mange år for vinningskriminalitet. Jeg stjal det meste som ikke var spikret fast, forteller han.

Han har bodd mange steder. Ute, i et kontorbygg, hos venner og i lange perioder hadde han klippekort på glattcella. De mest stabile bopriodene var da han satt inne.

Borgestadklinikken i Skien ble starten på et vendepunkt. Det gikk bra der, og han søkte seg videre til Loland Behandlingssenter i Vennesla. 18 måneders ventetid... I mellomtida havnet han på Østerbo Evangeliesenter, før han slo nummeret til Loland for å sjekke ventelista en gang til. De fiksa en plass til Erik.

HAN HAR HATT DET BRA PÅ LOLAND. Det startet på klinikk 1:

– Jeg var der i tretten måneder. Jeg er litt treig av meg og trenger litt tid. De hadde en del rare regler, men jeg skjønte etter hvert at det var nødvendig for å lykkes. Så var jeg tre år på hybelavdelingen.

Det er helt sikkert ny rekord. Jeg fikk lov til å jobbe litt som vaktmesterassistent. Fin trening, skal jeg si deg, smiler 45-åringen.

– Det er noen fine mennesker som jobber der. Jeg kan ringe dem hvis jeg trenger dem. Jeg trenger dem ikke så veldig mye, men det er godt å vite at de er der likevel – for meg, sier han.

Så kom førerkortet for trailer.

– Å kjøre trailer ble min første ordentlige jobb. Den kom seint, men godt. For å si det rett ut; det er gøy å kjøre trailer.

– Hva er det som gjør det vanskeligst å være rusfri?

– Det er lettere å bli rusfri enn å fortsette å være det. Det første kan gå veldig fort. For meg er fritida det aller verste. Jeg trengte et nytt nettverk, og det er ingen lett oppgave. Jeg føler at ensomheten er min verste fiende. Å være alene kan være ok, men det finnes grenser. Jeg blir ikke fristet på rus, men av og til kan jeg savne vennene fra rustida. Mange av dem er forresten døde. Det kunne jeg også vært, sier han.

TRAILEREN OG TO KATTER. Erik har investert 10.000 kroner i kattene Shushi og Shasha. Det er med på å gjøre dagen bedre og lettere å komme gjennom.

– Det blir til at jeg fyller dagen min med jobb. Jeg har en arbeidsgiver som vet hvem jeg er og hva jeg har vært gjennom. Han satser på meg, er det ikke flott at det finnes noen slike også?

– På Loland snakket de sikkert litt om Gud også?

– Ja, men ikke påtrengende mye. Jeg må innrømme at jeg er litt skeptisk til dette med Gud. Det hadde vært ok om alt som blir sagt om han stemte. Jeg kan jo ha et håp om det. Men opp gjennom hele livet mitt har jeg bedt så ofte uten at det har hjulpet de jeg har bedt for. Derfor er jeg litt skeptisk, sier han.

Da jeg møtte Erik Cole på en svær parkeringsplass øst for Kristiansand ble jeg stående igjen da vi var ferdige med å snakke. En diger trailer brummet kraftig ved siden av meg. Jeg kunne så vidt se høyrehånden til sjåføren løfte seg til et vink. Han manøvrerte seg på et forunderlig vis mellom parkerte biler på vei ut i trafikken.

God tur videre i livet, Erik og «Erik». Dette kan bli bra!

LEDER

”Fagfolk og lekfolk, ansatte, frivillige og tillitsvalgte – sammen er vi i Blå Kors et fargerikt fellesskap der vi utfyller hverandre på så mange måter

Nytt år – nye utfordringer

Våre tanker har denne høsten jevnlig gått i retning av Blå Kors Region Vest og det krevende arbeid de står i. Det vil være kjent fra media at tre Blå Kors-virksomheter – Blå Kors poliklinikk Sandnes, Duedalen Blå Kors Behandlingssenter i Stavanger og Askøy Blå Kors Klinikk – ikke nådde opp i den første anbudskonkurransen innen rusbehandling som har vært holdt av det statlige Helse Vest. Virksomhetene står i fare for å bli lagt ned, og reaksjonene har ikke latt vente på seg. Dette ble for mange både innenfor og utenfor Blå Kors et brutalt første møte med det såkalte «anbudsregime» innen helse- og sosialsektoren. En ser at gode kompetansemiljø med solid og årelang erfaring innen behandling av rusavhengige trues. Dette berører mange ansatte og deres familier – og det setter mange klienter på en alvorlig utfordring i forhold til skifting av behandlingsplass.

REDAKTØREN
STEINAR GLIMSDAL

Hele anbudssaken handler først og fremst om politiske føringer. Og det er fra politisk hold det nå rettes et kraftig søkelys mot de uheldige konsekvensene av å innføre et kortsiktig konkurranseregime på et felt som krever langsiktig oppbygging av fagmiljøer og investeringer. Blå Kors arbeider som kjent innenfor et felt som krever behandlingsopplegg basert på langsiktige og stabile relasjoner. Det går bare få år mellom hver anbudsrunder – der alt igjen nullstilles for de private aktørene. Politikere fra flere av partiene på Stortinget signaliserer bekymring over at konkurranseutsetting av ideelt baserte private institusjoner vil kunne rasere forutsetningene for frivillige organisasjoners rolle innen helse- og omsorgssektoren. KrF foreslår et moratorium på fremtidige statlige anbudsrunder innen velferdssektoren – inntil det manglende og nødvendige politiske ordskiftet har funnet sted. Dette er et fornuftig forslag. I dette nummer av Blå Kors-magasinet

Rusfri setter vi blant mye annet fokus på noe av det mangfoldige Blå Kors-arbeidet som skjer i våre to sørligste fylker, en del av landet der organisasjonen alltid har stått sterkt i antall medlemmer og i antall hjelpetiltak. Vi henleder gjerne leserens oppmerksomhet mot presentasjonen av Øvrebo videregående skole i Vennesla. Attesten to av elevene gir skolen sin forteller oss at Blå Kors' satsning på skoledrift er strategisk riktig og viktig. Det treffer åpenbart et stort behov for de Blå Kors er til for å hjelpe og støtte:

«Jeg føler meg trygg her. Det er også godt å være et stykke unna det miljøet jeg var en del av tidligere,» forteller Marita

«Jeg kan ikke huske at jeg har hatt en slik ro tidligere. Det er tryggheten, ikke pillene som gir meg ro,» forteller Audhild.

Dette vet vi at elever ved våre tre øvrige videregående skoler kunne istemt på lignende måte. Det gir motivasjon til å stå på videre inn i det nye år på alle de felt Blå Kors har valgt å gjøre seg gjeldende – om det er skolevirksomhet, barne- og familiearbeid, behandling for rus- og spileavhengighet eller bo- og rehabiliteringstilbud.

Vi vil til slutt få ønske alle våre lesere, våre annonsører og våre samarbeidspartnere en riktig god jul og et velsignet nytt 2011. Måtte årets julefeiring bli en god feiring for alle, ikke minst for barna. Utfordringene står i kø i det nye året, men samhold gjør sterk. Fagfolk og lekfolk, ansatte, frivillige og tillitsvalgte – sammen er vi i Blå Kors et fargerikt fellesskap der vi utfyller hverandre på så mange måter. Måtte også 2011 bli et år der vi igjen strever etter «å spille hverandre gode».

Steinar Glimsdal

Blå Kors-magasinet Rusfri – en klar røst på rusfeltet

NR 04 2010 / 2. ÅRGANG :

Blåkorsbladets 95. årgang • Rusfri/Vardevakts 85. årgang

FORSIDEBILDE:

UTGIVER:

Blå Kors Norge • www.blakors.no

ANSVARLIG REDAKTØR:

Steinar Glimsdal • steinar.glimsdal@blakors.no • tlf 22 03 27 48

REDAKSJONSSEKRETÆR:

Tina Fagerhus Brodal • tina.brodal@blakors.no • tlf 22 03 27 47

JOURNALIST:

Tor-Steinar Jorem • tor-steinar.jorem@blakors.no • tlf 907 39 956

ADRESSE:

Pb. 4793 Sofienberg, 0506 Oslo
tlf: 22 03 27 40 • fax: 22 03 27 41
post@blakors.no

ANNONSEHENVENDELSER:

tlf 22 03 27 40 – fax 22 03 27 41

SALG AV STØTTEANNONSER:

Faktureringservice Sør as • tlf 32 24 44 33

FRIVILLIG ABONNEMENT:

kr. 150 for fire utgivelser pr år betales over konto 3000.16.77337
Bladet sendes gratis til alle betalende Blå Kors-medlemmer og kollektive medlemmer.

LAYOUT OG TRYKK:

GRØSET™. Trykksaken er produsert etter miljøstandardene ISO 14001, EMAS og Svanemerket.

Blå Kors Norge

Blå Kors er en felleskristen, diakonal organisasjon som fremmer rusfrihet i samfunnet. Blå Kors forener frivillig innsats på rusfeltet med profesjonelt behandlingsarbeid. Ved siden av et forebyggende og holdningsskapende arbeid driver Blå Kors 38 diakonale virksomheter i 14 fylker. Organisasjonen har 2.530 medlemmer og 1.000 ansatte. Blå Kors er fra 1.1.2009 også en paraplyorganisasjon på rusfeltet for 25 landsomfattende kristne organisasjoner og trossamfunn.

Kollektive medlemmer i Blå Kors

De frie evangeliske forsamlinger, www.dfef.no
Den evangeliske forsamling, www.misjonskirken.no
Den norske kirke, Kirkerådet, www.kirken.no
Den indre sjømannsmisjon, www.dism.no
Den Norske Israelsmisjon, www.israelsmisjonen.no
Det Evangelisk-Lutherske Kirkesamfunn, www.delk.no
Det Norske Baptistsamfunn, www.baptist.no
Det Norske Misjonsforbund, www.misjonsforbundet.no
Det Norske Misjonsselskap, www.nms.no
Frikirken: www.frikirken.no
Guds Menighet Vegårshei, www.gudsmenighet.no
Indremisjonsforbundet, www.imf.no
Menighetssøsterhjemmets diakonifellenskap, www.oslomsh.no
Metodistkirken i Norge, www.metodistkirken.no
Norges KFUK/KFUM, www.kfuk-kfum.no
Norges kristelige student- og skoleungdomslag, www.nkss.no
Normisjon, www.normisjon.no
Norske Misjonshotell og Gjeste-hus, www.nm-hotels.no
Norsk Helse- og Avholdsforbund, www.norskavholdsforbund.no
Norsk Luthersk Misjonssamband, www.nlm.no
Norsk Søndagsskoleforbund, www.nssf.no
Pinsebevegelsen i Norge, www.pinsebevegelsen.no
Prison Fellowship, www.pfn.no
Sjømannskirken, www.sjommanskirken.no
SI-Reiser AS, Vassstrandveien 1, 6011 Ålesund
Rørlegger Ragnar Aas AS, Sladdhaugen, 4735 Evje

INNHold

02	Portrettet – Møt Erik Cole – endelig med eget vogntog
04	Leder
06	Snakke om vold – ikke utøve det
08	Vær med på en annerledes gudstjeneste
10	Testes for å holde seg rusfrie
12	Møt «baksida» av Oslo
14	Trening er livsviktig
16	Møt Paal-André Grinderud – mannen som gav barn av rusmisbrukere et ansikt
18	Få kunnskap om alkoholpolitikk i Afrika
20	På Øvrebø klarer elevene seg
22	Lær litt om BKUarbeidet i Trøndelag
24	Bli med til TUBA og Barnas Stasjon i Murmansk
25	Bokanmeldelse: Ørkenen Sur
26	Kronikk: Bård Vegard Solhjell
28	Organisasjonsnytt
31	Annonser
34	Generalsekretæren har ordet
36	Årets julegave: BARNDOMSVENN

Snakke om vold – ikke utøve det

AV TOR-STEINAR JOREM

– Jeg har brukt vold. Det var ikke aktuelt å ta i mot dritt uten å svare. Mitt svar var å slå. Jeg har knust ølglass i fjeset på folk, og jeg har gått løs på dem med et balltre. Jeg har aldri drept noen, men du kan godt si at jeg har hatt flaks.

ALTERNATIV
TIL VOLD

Ole André Reianes (26) sitter midt mellom de to Loland-sosionomene Harald Eivindson og Magnus Gellein. Det er et godt team. Sammen har de satt et skikkelig fokus på Ole André's måte å løse sine problemer på. Bruk av vold er en dårlig og ikke-akseptabel reaksjonsmåte.

PÅ BORGESTADKLINIKKEN AVDELING LOLAND må alle pasientene i løpet av oppholdet gjennomføre et ATV-kurs (Alternativ Til Vold). 12-15 uker med en samling i uka.

– Så å si alle pasientene våre har en eller annen erfaring med vold. Noen har utøvd vold, andre har vært offer mens noen har vært til stede. Vi har hatt ATV-grupper på Loland siden 2004, og det har fungert såpass bra at tilbudet er obligatorisk, forteller Harald Eivindson og Magnus Gellein.

Ole André har vært med i to perioder – og han har blitt hjulpet. Han innrømmer glatt at han har et temperament som er vanskelig å holde i sjakk. Det har bokstavelig talt kopt over gang på gang. Han har to voldsdommer på seg, og han har vært innom murene totalt ett år.

– Jeg må jobbe mye med meg selv. Lunta er kort, og på et eller annet vis må jeg lære å kontrollere. Nå oppsøker jeg ikke situasjoner, jeg trekker meg heller unna. Det går an å prate seg frem til løsninger, noe jeg egentlig trodde ikke var mulig,

forteller han.

26-åringen ser ingen grunn til å rose-male fortida si. Han forteller om barndommen, ungdomstida og de siste par årene. Det har vært en utvikling.

- PÅ BARNESKOLEN VAR JEG HISSIG OG LETT Å FYRE OPP. Mange utnyttet det. I tillegg elsket jeg å sloss. Jeg tok i mot og jeg gav tilbake, forteller han. Han har diagnosen ADHD, og han skjønnte tidlig at han var litt annerledes.

I hjembyen Stavanger fikk han etter hvert et tøft rykte. Han havnet i gjenger. Noen var redde, andre ville ta han. Titt og ofte overnattet han på glattcelle, men slapp vanligvis unna fordi politiet ikke

hadde nok bevis til å felle han.

– Vold kombinert med piller, subutex alkohol og hasj, fungerte veldig dårlig innrømmer han.

Men etter at han kom til Loland har det skjedd noe. Sosionom Magnus Gellein forklarer:

– Vi kan bekrefte at det har skjedd mye med Ole André. Han var tøff mann, og hadde mye sinne. Han hadde en omfattende problematikk, og mye å jobbe med gjennom behandlingen. Men han har jammen jobbet. Slik vi ser det har endringene vært fantastiske. Vi har hjulpet til med å legge til rette, men den viktigste jobben har han gjort selv, forteller Magnus Gellein.

– Besteforeldrene mine er glade nå. Det var helst de som tok vare på meg da jeg var mindre. Jeg har også varslet de gamle kompisene mine om at jeg vil være en annen enn den gutten de kjente, sier Ole André.

Nå drømmer han – om et litt annerledes liv.

– Jeg drømmer om å leve et rusfritt liv. Større drømmer enn det orker jeg ikke å lage meg. Nå er jeg på jakt etter et helt vanlig liv uten vold og rus, smiler han.

... og som kaptein og storskårer på LOLANDSLAGET håper han på sportslig suksess... At han på nytt er ønsket velkommen tilbake i Viking-horden gjør 26-åringen glad.

– Fotball er viktig. Det er ikke umulig at jeg kunne nådd et godt stykke hvis jeg hadde fått muligheten til å satse. Men der er gøy å skåre for LOLANDSLAGET også. Og en eller annen gang skal jeg reise til Manchester for å se United spille, sier han.

ATV-GRUPPENE PÅ LOLAND er ikke en gruppe hvor pekefingeren er den dominante legemsdelen. Harald Eivindson og Magnus Gellein legger vekt på samtale, ikke formaninger. HVORFOR og HVORDAN er sentrale spørsmålsord.

– Dette skal ikke være en moraliserende gruppe. Vi snakker mye om holdninger. Hvorfor gjør vi slik og ikke slik? Hva

Ole André Reianes (26) sitter midt mellom Loland-sosionomene Harald Eivindsson (t.h.) og Magnus Gellein. FOTO: TOR-STEINAR JOREM

Noen «snakker» med never og slagvåpen. Målet med ATV er at deltakerne skal kunne snakke uten å ty til vold. FOTO: JURATE MYHRE, AGLO VGS.

kunne du gjort annerledes? Vi vet at det skjer endringer med deltakerne. Pasientene sier det selv, og vi ser det. For oss er det viktig å få fram at dette er en samtalegruppe og ikke en terapigruppe.

På Loland har de egne ATV-grupper for kvinner og menn. Årsaken til delingen er at det ikke minst for kvinnene er lettere å åpne seg når menn ikke er i gruppa.

– Vi snakker helt åpent om det å oppleve vold. Vi konkretiserer, og vi lar deltakerne fortelle det de har lyst til å fortelle, sier de to gruppelederne.

Ole André Reianes forteller at åpenheten og viljen til å lytte gjorde et inntrykk på ham.

– Da jeg kom til Loland første gangen var jeg ingen lett kar å forholde seg til. Jeg skjelte gladelig ut de ansatte hvis jeg følte behov for det, og jeg kranget villig vekk med de andre pasientene. Det var jo det jeg var vant til å gjøre.

– Men så ble du altså plassert i ei ATV-gruppe?

– Ja, og jeg var kanskje ikke overbegeistret. Men jeg hadde vel ikke noe valg. Det var en del av hele opplegget forstod jeg.

– Når brukte du vold sist?

– Det begynner å nærme seg halvannet år nå. Det er jo slik jeg vil ha det, og jeg håper jo at denne snuoperasjonen blir varig, forteller Ole André Reianes.

Værnes kirke. Illustrasjonsfoto: Per Erik Karlsson Brodal

SINNSROBØNNEN:

Gud, gi meg en slik sinnsro at jeg formår og godta de ting jeg ikke kan forandre. Mot til å forandre de ting jeg kan, og forstand til å se forskjellen.

SINNSRO

Møtested for livsmot og håp

AV TINA FAGERHUS BRODAL

På Sinnsrogudstjenestene er det lov å komme akkurat som man er. Uten å forestille seg. Uten å legge igjen noe hjemme.

På Kolbotn har det plutselig blitt hvitt. Årets første snø ligger tynt på bakken, og på veien og trappen inn til Øståsen kirke synes mange fotspor. I kveld er det Sinnsrogudstjeneste. En annerledes gudstjeneste – preget av varme, nærhet, fellesskap og håp.

I EN SINNSRO GUDSTJENESTE ER DET ikke liturgien som er det sentrale. Det som betyr noe er de menneskene som sitter på benkene.

- Når vi har sinnsrogudstjeneste på Kolbotn eller Grünerløkka er minst halvparten av deltakerne mennesker som sliter med rusproblemer. Enten misbrukeren selv eller pårørende, forteller metodistpastor Yngvar Ruud.

Han har vært med på Sinnsrogudstjenestene fra starten, og beskriver seg selv som en medavhengig eller en medvandrer.

VITNESBYRDET STÅR SENTRALT i en slik gudstjeneste.

- Hver gang inviterer jeg to eller tre personer til å dele sin historie med oss, sine tanker og sine følelser, forteller pastor Yngvar.

I kveld er det to godt voksne damer som har fått æren.

- Jeg har så mye takknemlighet, og denne takknemligheten overvinner frykten jeg har for å stå sånn som dette, begynner den første:

- Hei! Jeg heter «Solveig», og jeg er alkoholiker.

- Hei, «Solveig»! lyder det unisont fra kirkebenkene.

EN VANLIG PREKEN har ikke plass i Sinnsrogudstjenesten.

- Vi kaller denne delen av gudstjenesten for «Fra hjerte til hjerte», forklarer Ruud.

Til hver gudstjeneste inviterer han en person som brenner for nettopp slike gudstjenester, og for menneskene som sitter i benkeradene. I dag snakker Kari S. Hay til den lille forsamlingen.

- I dag er det en spesiell dag, begynner hun.

- Det er «på flukt-dagen», TV-aksjonsdagen, og på ulike måter vet vi alle her litt om det å være nettopp på flukt.

Mange av tilhørerne nikker. Jo, det stemmer.

EN SINNSROGUDSTJENESTE ER EN gudstjeneste for sansene. Natverd med påfølgende lystenning og skriving av bønnelapper er alltid sentrale elementer. Så å si alle deltakere denne tidlige vinterkvelden tenner lys, lys for mennesker de er glad, mennesker de vet sliter eller mennesker de tenker spesielt på. Også mange skriver små bønner og legger i bønnekrukken.

Ingen av bønnelappene blir lest opp, men alle ble tatt med og sendt til rett mottaker.

- Disse bønnene følger med røyken rett opp til Vår Herre. Etter gudstjenesten brenner jeg opp lappene. Dette er kun mellom deg og Gud, presiserer pastoren.

YNGVAR RUUD HAR ARRANGERT SINNSROGUDSTJENESTER mange ganger. Han møter mennesker som kanskje prester flest ikke ser så ofte i kirkebenkene. Mennesker som ofte kan føle det vanskelig å skulle komme på gudstjenesten klokken elleve, som ikke trives så godt blant den vanlige menigheten. Enda.

- En slik gudstjeneste er en fantastisk måte å nærme seg kirken på, forteller «Kristin».

Hun har vært med siden starten, og har gått på Sinnsro i over sju år.

- Nå går jeg med glede også på gudstjenestene klokken elleve, men veien dit har ikke bare vært lett, poengterer den unge kvinnen, før hun legger til:

- For meg handlet det om å føle meg verdig nok til å gå i kirken. Den tryggheten og vissheten om at jeg er det, har jeg fått her, sammen med alle disse menneskene, smiler hun.

FELLESKAPET ER VIKTIG på Sinnsro. Mange av menneskene som kommer hit har møtt likesinnede, og fått nære vennskap som betyr mye for dem også i hverdagen.

- Jeg gleder meg alltid til å komme hit, til å se igjen alle menneskene og til å feire gudstjeneste sammen med dem, smiler «Kristin».

Hun forteller at hun liker spesielt godt avslutningen på gudstjenesten.

- Da lager holder vi hverandre i hendene og danner en stor sirkel, før vi ber Sinnsrobønnen:

Gud, gi meg en slik sinnsro at jeg formår og godta de ting jeg ikke kan forandre. Mot til å forandre de ting jeg kan, og forstand til å se forskjellen. Da kommer fellesskapet, samhørigheten og tryggheten så godt fram, smiler «Kristin».

INNE I STUEN PÅ MENIGHETSHUSET spraker det i peisen. Flammene varmer. Det lukter nytraktet kaffe og ferske vafler. Rundt bordene går praten løst. På Sinnsrokveldene starter man med kirkekaffen, og fortsetter med selve gudstjenesten.

- Det er kjempehyggelig å starte kvelden slik, sammen på denne måten, betror en eldre dame meg.

- Det gir en uformell og trygg ramme rundt gudstjenesten, og man føler seg umiddelbart velkommen!

Ute farger den første snøen trærne hvite. Inne skal femti mennesker snart feire gudstjeneste. Sammen. Akkurat slik de er. Med hele seg.

Testes for å holde seg rusfri

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

Et knøttlite rom, ei doskål og et enveisspeil på den ene veggen. Du kan se inn i rommet, men ikke ut. I dette rommet må pasientene på Borgestadklinikken avdeling Loland finne seg i å bli testet opptil flere ganger i uka. Under streng kontroll. – Vi gjør et valg når vi aksepterer behandlingskontrakten. Kanskje kan dette kalles mistillit, men de fleste av oss forstår hvorfor det må være slik.

KONTROLL- TILTAK

Et knøttlite rom, ei doskål og et enveisspeil på den ene veggen. Du kan se inn i rommet, men ikke ut. I dette rommet må pasientene på Borgestadklinikken avdeling Loland finne seg i å bli testet opptil flere ganger i uka. Under streng kontroll.

- Vi gjør et valg når vi aksepterer behandlingskontrakten. Kanskje kan dette kalles mistillit, men de fleste av oss forstår hvorfor det må være slik.

TILLITSVALGT FOR PASIENTENE PÅ LOLAND, Vegard Karlsen, er ikke jublende glad for de strenge tiltakene, men ser altså at det kan være nødvendig med hyppige rustester.

- Det blir på mange måter lettere å holde seg rusfri når vi vet at vi må gjennom spontane tester. I pasientgruppa har vi snakket mye om hvordan vi skal stille oss til kontrolltiltakene. De fleste vil faktisk ha enda flere kontroller. For noen betyr det økt trygghet, sier Vegard Karlsen.

Sosionom og avdelingsleder Frode Nordhelle på klinikkavdeling 2 på Loland synes det er interessant å høre Vegards synspunkter. Heller ikke Nordhelle er begeistret for alle kontrolltiltakene, men er likevel glad for at pasientene aksepterer de strenge tiltakene. Tiltak som er regulert gjennom retningslinjer gitt av Sosial- og helsedirektoratet.

- På mange måter er jo dette en inngripen i folks liv. Måten vi gjør det på

med enveisspeil og grundig sjekking er kanskje kontroversiell. Men vi ønsker å skape trygghet både for den enkelte pasient og for hele pasientgruppen vår, sier Nordhelle.

AV DE AVGITTE PRØVENE er vanligvis seks til åtte pr. måned positive. Altså tilfeller hvor det er snakk om illegal eller ureglementert bruk av rusmidler enten i avdelingen eller på permisjon. Frode Nordhelle tror det finnes mørketall, siden flere av rusmidlene (blant annet alkohol) ikke kan påvises ved urinprøve hvis det har gått for lang tid siden inntak.

Det sterkeste argumentet for å russjekar pasientene såpass ofte er i følge Nordhelle et ønske om å ivareta rusfrihet på de to klinikkene på Loland for å kunne gi forsvarlig behandling, til den enkelte pasient, men også av hensyn til et samlet pasientmiljø.

- Det er en kjennsgjerning at det for mange er vanskelig å gå gjennom et behandlingsopplegg uten en eller flere sprekker. Derfor tester vi alltid når pasientene returnerer fra permisjon. I tillegg tar vi altså en rekke stikkprøver. Rus er i utgangspunktet en lidelse som kan tvinge fram løgn og manipulasjon. Trangen etter rus kan rett og slett bli for sterk, sier Frode Nordhelle.

- En gang ble jeg faktisk sjekket tre dager på rad. Når jeg vet at testingen fore-

går såpass ofte skjønner jeg at risikoen for å bli tatt et stor. Det er jo hele poenget med testingen, sier Vegard Karlsen.

EN GUL LAPP I HYLLE er beskjeden om å møte til testing. For å unngå manipulering må pasienten dukke opp til testing før klokka 12.00. Uka i forveien har behandlerne laget en "timeplan", og ingen av pasientene vet noe om når, hvem eller hva som skal testes.

- Det kan høres litt dramatisk ut, men vi forsøker likevel å lage minst mulig oppstyr rundt testene. For oss er dette

Slik foregår det. Et lite toalett med et enveisspeil på den ene vegg.

svært ressurskrevende, og vi vet også at vi kan bli lurt noen ganger, sier Nordhelle.

- Det er en del historier som går på huset. Det finnes metoder, og det er nok enkelte som forsøker seg, forteller Vegard Karlsen.

MEN ER DET NOEN SYNLIG EFFEKT av det strenge kontrollregimet på Loland? Frode Nordhelle vet at det fra tid til annen er pasienter som ruser seg på Loland, men han er likevel sikker på at problemet har blitt mindre de siste årene.

- Vi vet at det er mindre rus nå enn tid-

ligere. Med andre ord er kontrollrutine- ne våre et tiltak som fungerer etter hensikten for den enkelte og dermed også for hele pasientmiljøet. Men det må også komme fram at urinprøver ikke er eneste tiltak det arbeides med for å oppnå rusfrihet. Like viktig er det kontinuerlige holdningsarbeidet i pasientgruppa for å fronte rusfrihet.

- Er det stoff i omløp inne på klinik- kene?

- Ja, det hender jo at vi finner det. Hvis vi har en begrunnet mistanke kan vi foreta ransaker. Men det kreves et eget

vedtak. Av og til finner vi noe, av og til ikke, forteller Frode Nordhelle.

- Hva med tabletter pasientene får i forbindelse med for eksempel LAR-behandling?

- Slike tabletter må inntas i et eget rom om med to ansatte tilstede. Vi sjekker grundig om tablettene blir skjult på en eller annen måte, sier Frode Nordhelle.

- Det må dessverre være slik. Selv om det kan føles svært ubehagelig for oss som pasienter synes de fleste av oss at det er greit med en stram linje, sier Vegard Karlsen.

En kamp for å overleve – ikke

Tom Melby (til h) kjenner mange av Oslos rusmisbrukere. En god, gammel kjenning, Frank, møtte han utenfor Oslo S.

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

Det er vinterens hittil kaldeste dag i Oslo, men likevel er sju minusgrader småtterier mot det som kan komme. For mange rusmisbrukere blir det en ny kamp for å overleve. Om vinteren må de kjempe mot både kulda og den farlige rusen.

– Folket ute på gata er «familien min». Derfor gruer jeg meg til vinteren, forteller Tom Melby. 60-åringen kjenner gata bedre enn de fleste. Han har selv kjent det harde livet på kroppen.

FRYKTER
KALD VINTER

- NÅ HAR JEG VÆRT RUSFRI I 14 ÅR, men jeg møter familien min daglig gjennom jobben i Blå Kors, sier han.

I følge Tom Melby er det lett å se hvem som må sove ute nå om vinteren.

– Du treffer dem gjerne med en sovepose under armen. Det er et sikkert tegn. Sist vinter vet jeg at noen sov under ei bro i 32 minusgrader. Men de fleste kommer seg inn et eller annet sted, forteller han. Selv har han en pers på 28 minus.

– Kroppen venner seg til kulden. Hadde jeg gjort det i dag ville jeg nok frosset i hjel i løpet av natta, sier han.

Rusfri møtte Tom Melby på Blå Kors Kontaktsenter i Møllergata i Oslo. Det er hjemmebanen til Melby. Han er ansatt

som aktivitetsleder, og kjenner personlig de fleste som er innom. Han er redd for hva som kan skje med dem i vinter.

HAN BLE MED OSS PÅ EN LITEN FORMIDAGSTUR I OSLO SENTRUM. På Oslo S er det litt kaotisk. De hardeste rusmisbrukerne er spredd for alle vinder. Politiet har vært innom en tur. Men misbrukerne kommer tilbake. Vi går gjennom ventehallen på stasjonen.

– Her er de ofte innom. De finner seg en plass hvor de kan sitte i fred. Da får de i alle fall varmen i seg, forteller han.

Toms egen metode for å holde på varmen da han var på kjøret var å ta bussen. Han hadde månedskort, og så kunne han

kjøre Oslo rundt i en varm buss. Time etter time.

– Jeg vet ikke hvor mange rusmisbrukere som bor ute om natta, men kanskje 25-30. De fleste finner seg et rom, et parkeringshus eller en oppgang, i alle fall når det blir kaldt, forteller han.

– Hva er viktigst for å kunne overleve ei vinternatt?

– Du må prøve å holde varmen best mulig. Vi på Blå Kors pleier forresten å dele ut varme klær om vinteren. Så må du holde deg tørr. Blir soveposen våt så har du trøbbel. Å legge seg i en våt pose er rett og slett livsfarlig, sier han.

Utenfor Oslo S treffer vi Frank som kjenner Tom. Den ene greide å bli helt

nødvendigvis leve...

rusfri, den andre sliter fortsatt.

– Det går bra, tross alt, forsikrer Frank før han haster videre.

OM VINTEREN ER DET EN KAMP FOR Å HOLDE SEG VARM. Derfor pleier det å være stappfullt når Blå Kors Kontaktsenter åpner dørene klokka ni. Når Blå Kors stenger dørene går gjerne turen videre til Frelsesarmeens kontaktsenter i Urtegata. Når de stenger halv tre må de ut på leiting igjen. Det blir en vane, hevder Tom.

Ikke alle har tid til en tur på Blå Kors. Det koster å være rusmisbruker, og jakten på penger kan være like intens som jakten på mat og varme.

Noen tvinges til å tigge, andre tar i bruk

fantasien og finner andre utveier.

OPP KARL JOHAN SITTER DE TETT I TETT.

Folk flest haster forbi uten å bry seg. De fleste som sitter der er trolig fra Øst-Europa, men også rusmisbrukeren er tvunget til å tjene penger på denne måten. Vi gikk videre til Olav 5s gate hvor det satt en kar med et pappkrus foran seg. Da vi gikk forbi noen timer senere satt han der fremdeles. Lufta var småfuktig og kombinert med litt vind og seks-sju minusgrader var det kaldt nok å haste forbi.

Vinteren er i gang.

I fjor var kulda en dødstrussel. Å sitte ute timevis er hverdagen for mange.

ET STED Å VÆRE

Jostein Hågan leder en stab på om lag 60. Julia er kanskje årets mest hektiske tid på Blå Kors Kontaktsenter.

Blå Kors Kontaktsenter i Møllergata 28 har daglig om lag 200 gjester på besøk. – Her kan du komme akkurat som du er. Noen kommer for å få mat, andre trenger et sted å være noen timer, forteller virksomhetsleder Jostein Hågan til Rusfri.

Apropos mat. Blå Kors Kontaktsenter deler ut mat for minst 15 millioner kroner årlig. Alt gitt som gaver fra næringslivet.

At vinteren for alvor er i anmarsj merkes også i Møllergata.

– Mange slet i fjor vinter, men så vidt vi vet var det ingen som døde på grunn av kulden. De fleste greier å komme seg innendørs for å sove, forteller Hågan.

For rusmisbrukerne er lavterskeltilbud som dette livsviktig. Her får de varme på både den ene og den andre måten, og her får de den maten de trenger.

Totalt har kontaktsenteret en stab på om lag 60 medarbeidere. Av dem er kun åtte fast ansatte. De øvrige er frivillige (ca 40) eller ansatte gjennom NAV-avtaler.

Selv om ingen får behandling på kontaktsenteret, får de mer enn mat og omsorg. De som kommer innom får et tilbud om både samtale og hjelp til videre oppfølging.

– Vi tilbyr blant annet en motivasjonssamtale. Vi stiller spørsmål for å få gjesten til å tenke over livet sitt. Hvordan har du det, hvordan vil du ha det og hva vil du gjøre for å oppfylle drømmene dine. Ved samtale med noen om livet sitt følger gjerne motivasjonen til å bli rusfri, forteller Jostein Hågan.

Julia er ei travel tid på kontaktsenteret, og jula 2010 er intet unntak.

– Lørdag 18. desember har vi det store julebordet vårt med flere hundre gjester. Arrangementer som dette er helt nødvendige lyspunkt i tilværelsen. Vi har ikke åpent i hele jula, men vi prøver å samkjøre med de andre hjelpeorganisasjonene, sier Jostein Hågan. TSJ

Jostedalsbreen er en tøff utfordring, men på Loland Behandlingssenter er den for mange en del av behandlingsopplegget.

Trening gir et posit

AV TOR-STEINAR JOREM

- Jeg får skiftet ut luften i hodet mitt. Når jeg trener får jeg andre ting å tenke på. For meg er det rett og slett god terapi å være i god fysisk form.

Ernst (38) er på god vei mot toppformen. Han føler seg rett og slett lettere til sinns etter å ha syklet noen kilometer eller etter en runde med volleyball. Det funker. Levi (33) har det på samme måten:

- Jeg merker at treningen hjelper meg til å tenke positivt. Det blir lettere å være til, sier Levi.

ERNST OG LEVI SYNES DET ER MIDT I BLINKEN at Loland Behandlingssenter nå har systematisert den delen av behandlingen som kalles «fysisk trening.» De kan rett og slett tenke seg å bli avhengige...

- Vi vil bli avhengige av trim og trening. Hvis vi greier det her på Loland må det være mulig å få det til også når vi kommer ut herfra, sier de to.

Rusfris medarbeider ble med gutta på volleyballtrening, og endte opp med å legge fotoapparat og blokk på sidelinja. Fristelsen til å bli med på moroa – og treningen – ble for stor.

Tolv mann/jenter på banen. Altfor lavt under taket, men kamp ble det. Høy temperatur innimellom, men ingen tendenser til krangling. Noen smasher, litt færre blokkeringer og litt for mange feilslag... Men som vi sier i Trøndelag; «dritartig!»

VOLLEYBALL ER FORRESTEN EN SLAGER PÅ LOLAND. Det spilles seint og tidlig, både inne og ute. Da «Idrett Mot Rus» arrangerte sitt årlige stevne tidligere i år var det Loland-gjengen som gikk helt til

topps. De er også med i en lokal serie i fotball, og her kan vi vel si at de ikke er dårligst...

Trioen Roald Risdal, Edward Janner og Harald Kirkhus har ansvaret for den fysiske treningen på Loland.

- Tidligere var den fysiske treningen noe tilfeldig. I dag er den en del av behandlingen, og noe alle pasientene må delta i. Treningsopplegget vårt har blitt systematisert, forteller Roald Risdal og Edward Janner.

Og årsaken til at trening har fått en større og bedre plass i behandlingsopplegget begrunner de to på følgende vis.

- TRENING VIRKER INN PÅ BÅDE DEN FYSISKE OG PSYKISKE TILSTANDEN til pasientene våre. Gjennom trening opplever pasienten et positivt kick. På mange måter kan det være en erstatning for rusen. Mange forteller også at trening kan erstatte for eksempel sovemedisiner, forteller Risdal og Janner.

Trening kan være så mangt, men det skal mer til enn en kjapp rusletur på gårdsplassen. I starten kan det være tilstrekkelig for noen, men i løpet av den tida de er på Loland skal de makte mer enn det.

I høst var en gruppe pasienter på breitur. Vandring på Jostedalsbreen er en ny opplevelse for de fleste, og effekten kan være stor. Det er en fysisk utfoldelse og en naturopplevelse av de sjeldne. Det arrangeres også fjellturer hvor deltakerne vandrer fra hytte til hytte.

- Trening skal ikke være et ork. For oss er det viktig at treningen både er sosial og morsom, forteller Edward Janner og

- Trening skal ikke være et ork. For oss er det viktig at treningen både er sosial og morsom, forteller Roald Risdal. Her sammen med Ernst (t.v.) og Levi.

Definitivt kick

Roald Risdal.

Når de starter et opphold på Loland får alle pasientene et tilbud om en test som viser hvordan den fysiske formen er. En tilsvarende test senere i behandlingsopplegget viser om treningen har resultert i framgang.

- Når de kommer til oss er de nok i adskillig dårligere form enn folk flest. Det tar vi selvsagt hensyn til. Når de oppdager at dette er noe de kan få til, gir det alltid motivasjon til å fortsette videre. De fleste av pasientene våre her i tilbakemeldinger til oss signalisert at dette fungerer godt for dem, forteller de to treningskoordinatorene.

LOLAND BEHANDLINGSSENTER LIGGER LANGT UTE I SKAUEN. Midt i den flotte sørlandsnaturen. Her finnes blant annet to trimløyper på henholdsvis 3,5 og 7,0 kilometer.

- Når de skal ut i løypa får alle klar beskjed. Løp eller gå i 20 minutter. Da er det på tide å snu og løpe tilbake. Etter hvert kommer de lenger og lenger ut i løypa før de må snu. Bare det er motiverende for pasientene.

- Mye kan skje under en treningstur?

- Ja, definitivt. Vi får blant annet mange fine samtaler når vi trener. Vi pleier å si at det skal være mulig å prate i korte setninger. Greier du å holde i gang en lang enetale, er intensiteten i treningen for dårlig. Da er det på høy tid å øke farten.

- Hva er det som forteller dere at dette har lyktes?

- Den dagen pasienten forteller oss at han eller hun har blitt treningsavhengig. Det er når de ser nytten og gleden av å oppleve nye ting i rusfri tilstand, forteller Edward Janner og Roald Risdal.

Levi og Ernst har flere argumenter for å komme i gang med treninga.

- Det er så mye god mat her at vi MÅ trene mye. Hvis ikke eser vi ut. Akkurat nå er vi i like god form som folk flest. Snart er vi nok i bedre form, smiler de.

20-ÅRS-
JUBILEUM

Å eie sin egen historie

For tjue år siden stakk Paal-André Grindrud hull på en verkebyll. Han slo fast det åpenbare: at rusmisbrukere også har barn, barn som lider, som trenger støtte og hjelp for å klare hverdagen. I november markerte Paal-André i samarbeid med Blå Kors dette «jubileet».

AV TINA FAGERHUS BRODAL

DENNE KALDE VINTERKVELDEN VAR DET VARMEN, følelsene, takknemligheten og de gode ordene som stod i fokus. Gratulantene stod bokstavelig talt i kø for å gratulere og takke mannen som ga barn av alkoholikere og rusmisbrukere et ansikt. Men det var ikke bare hovedpersonen selv som ble hedret denne dagen. Paal-André valgte å gratulere seg selv ved å hylle andre. I løpet av kvelden hentet han ulike personer opp til seg på scenen, mennesker som har betydd mye for han gjennom hans liv.

Grindrud ga bort både krakelerte marmorrosor, pyntet med gull i sprekene, og vakkert dekorerte hjerter til sine «engler».

- Rosene er penslet med gull der de er krakelert. Slik som jeg har penslet det som har vært ødelagt i mitt liv med gull, understreket en emosjonell og takknemlig Paal-André.

I TJUE ÅR HAR PAAL-ANDRÉ TALT BARNAS SAK. De svakestes sak. De usynlige sin sak. Han har holdt hundrevis av foredrag, skrevet bøker, stått fram i media og snakket fornuft og alvor med politikere og byråkrater.

- Paal-André kan kanskje se ut som et aspeløv til tider, men denne karen kan lage lyd. Han kan lage mye lyd når han kjemper for det han tror på, når han kjemper for sin og andres historie, understreket kveldens konfransier, Vidar Solsvik, før han overlot podiet til de mange personene som på ulike måter ønsket å takke jubilanten.

- DETTE LANDET ER ANNERLEDES OG BEDRE TAKKET VÆRE DEG, PAAL-ANDRÉ, avsluttet en tydelig preget Reidar Hjermand i sin tale.

Barneombudet var ikke alene om å takke mannen som ga barn av alkoholikere og rusmisbrukere et ansikt. Gratulantene stod bokstavelig talt i kø. Biskop Laila Riksaasen Dahl og ordfører i Drammen, Tore Opdal Hansen, var blant personene som hadde en hilsen til Grindrud.

- Du er en engel, Paal-André. Du gir håp. Du trengs – du trengs altfor mye også i årene framover er jeg redd, avsluttet biskopen i Tunsberg.

I tillegg sang blant annet Maria Haukaas Mittet, Oslo Soul Children og rappegruppen Superlativ til ære for jubilanten

FOR PAAL-ANDRÉ HAR DET LENGE VÆRT ET STERKT ØNSKE Å ETABLERE BARNAS STASJON i Drammen. Hans oppfordring til ordføreren i Drammen var derfor klar og tydelig:

- Jeg har stor respekt for at økonomien kan være trang, men næringslivet har penger. Det vet jo du som er Høyremann, spøkte Paal-André, uten å skjule at det lå et stort alvor bak ordene hans.

- Jeg håper og tror at du kan godsnakke litt med næringslivet, for så viktig er nettopp Barnas Stasjon, avsluttet Grindrud.

- JEG VAR NEMLIG HELDIG. JEG FIKK STØTTE OG HJELP fra mennesker som bokstavelig talt reddet livet mitt.

Likevel gjør det fortsatt vondt for den voksne mannen å tenke på at så mange mennesker visste at Paal-André ikke hadde det så godt hjemme. Likevel gjorde de ingenting. - Vi må alle våge å bry oss, vi må ta fram «nabokjerringa i oss». Vi må tørre, sier han fast.

Tema for markeringen på biblioteket i Drammen var «Aksjon Barndomsvenn».

- Barn av alkoholikere bærer og holder på en stor og vond hemmelighet. De trenger venner og støttespillere, poengterer mannen som virkelig vet hva han snakker om.

PAAL-ANDRÉ ER LETTET OVER AT DET I

Laila Dävøy, Sylvia Brustad og Valgerd Svarstad Haugland – tre sterke kvinner som alle fikk et hjerte av Paal-André. For sin flotte innsats for vanskeligstilte barn og unge!

Bamsen Trygg var hjertelig til stede.

FOTOS: TOR STEINAR JOREM

FOTO: TINA FAGERHUS BRODAL

DAG ER MINDRE SKAM forbundet med å være alkoholiker og barn av alkoholikere.

- Men fortsatt er fokuset på denne problematikken utrolig viktig, poengterer mannen som rørte en hel nasjon gjennom TV-skjermen.

Han understreker at så lenge det finnes over 150 000 barn der ute i norske hjem, som lider under foreldrenes alkoholmisbruk, ja, om det bare finnes ett barn som har det vondt og vanskelig, så har vi alle

fortsatt en jobb å gjøre.

- JEG VAR PÅ MANGE MÅTER GUTTEN MED SVOVELSTIKKENE. Her i kveld har jeg ti kilo Kong Håkon. Spis. Nyt. For meg er denne konfekten på mange måter et symbol på alt jeg ønsket meg som barn, men ikke fikk, forklarte jubilanten, som også ønsket bamsen TRYGG hjertelig velkommen!

- Denne karen skal bli med oss opp til tredje etasje etter at programmet på sce-

nen er slutt, og der skal vi kose oss med is, brus, kaffe og ikke minst konfekt, smilte en glad Paal-André, før han understreket han på ingen måte har tenkt å gi seg med å tale barnas sak, de stemmeløses sak.

I DAG FØLER PAAL-ANDRÉ SEG SOM ET HELT MENNESKE. Han takler vanskeligheter og sorger. Han lever et godt liv.

- Nå eier jeg min egen historie og mitt eget liv, understreker han.

- Endelig.

Oslo Soul Children åpnet arrangementet, og skapte god stemning på Drammensbiblioteket. Koret er Blå Korsambassadør.

Paal-André hedret seg selv ved å hylle og takke mennesker som har betydd mye for han opp gjennom livet.

Alkohol- politikk i afrikanske land

INTER-
NASJONALT

AV ANDERS WENGEN

Siden 2009 har Blå Kors Norge i samarbeid med organisasjonens norske partner Forut vært engasjert i et omfattende alkoholpolitisk arbeid i en rekke land i Afrika. I høst har vi evaluert arbeidet og vi er godt fornøyd med resultatet så langt. I både Namibia, Botswana, Malawi og Tsjad har myndighetene tatt store steg på veien mot en ny og bedre alkohollovgivning.

Alkoholbruk og de samfunnsmessige helsekonsekvensene har tradisjonelt sett vært en utfordring for land i vesten, men i løpet av de siste årene har en sett en sterk økning av alkoholrelaterte skader også i land i sør. Årsakene til dette er mange og komplekse, men en av de viktigste grunnene er at tilgjengeligheten av alkohol har eksplodert. Den internasjonale alkoholindustrien ser på Afrika, Asia og Latin-Amerika som de områdene med størst vekstpotensial og de har derfor satt inn enormt med ressurser for å gjøre alkohol tilgjengelig for så mange

som mulig. At det i de fleste av landene i sør ikke finnes et godt regelverk for kontroll og skattlegging av alkoholprodukter har gjort jobben til industrien enkel. Resultatet ser vi nå med en sterk økning av alkoholrelaterte sykdommer og en eksplosjon av sosiale problemer som en følge av alkoholbruk.

En rekke land i Afrika er nå i ferd med å revidere eller utvikle alkoholpolitikken. Dette gjør de i erkjennelsen av skadevirkningene, men de gjør det også av næringspolitiske grunner. En hoved-

utfordring er at de fleste lands myndigheter anser alkohol som en vare på linje med alle andre varer. Når utvikling av ny lovgivning springer ut fra et handelsperspektiv får man et annet sett med intervensjoner enn man får dersom lovgivningen springer ut fra et helseperspektiv. Derfor har en av våre viktigste målsettinger vært å presentere gode argumenter for å gjøre alkohollovgivning til primært en sak for helsevesenet og hovedmålsettingen til lovgivningen å redusere skadevirkningene.

FOTO: ANTONY SMYTH

I alle landene vi har vært involvert i har vi sett en sterk vridning mot et helsefokus i alkohollovgivningen. I Botswana ble blant annet ansvaret for den nye alkoholstrategien flyttet fra handelsdepartementet til helsedepartementet som en følge av vårt initiativ. I Namibia har Blå Kors Namibia blitt en av de ledende aktørene i forbindelse med revisjonen av det eksisterende lovverket og deres fokus er utelukkende på skadevirkningene for samfunn og enkeltpersoner.

I Tsjad har Blå Kors tatt initiativ til å få

utviklet landets første alkohollovgivning noensinne. I løpet av de siste 6 månedene har vi hatt tett kommunikasjon med politisk ledelse, lokale og internasjonale organisasjoner og i oktober arrangerte vi en konferanse om bevisbasert alkohollovgivning. Det videre arbeidet i Tsjad har kommet godt i gang og ledes av Blå Kors og helsedepartementet sammen.

Dette utvalget av resultater er gode eksempler på at arbeidet vi gjør er viktig. Vi erfarer at de helsemessige skadevirkningene av alkohol i sør nå er i ferd med å

bli så store at lovgiverne tar i mot organisasjoner med kompetanse og erfaring fra dette området med åpne armer. At vi i samarbeid med internasjonale eksperter har utviklet et program som holder høy faglig kvalitet har bidratt til at vi nå er i ferd med å utvikle oss til å bli en av de ledende ekspertene på alkoholpolitisk arbeid i Afrika.

Det alkoholpolitiske opplæringsprogrammet er gjort mulig av midler samlet inn gjennom TV-aksjonen i 2008.

- Skulle visst om denne s

BLÅ KORS-
SKOLENE

AV **TOR-STEINAR JOREM** TEKST OG FOTO

– Matte har jo aldri vært spesielt gøy, da. Men nå har vi fått Vemund i matte, og vet du hva; matte er jo artig. Gode karakterer får vi også, sier Audhild Nilsen (32) og Marita Haugland (22).

Audhild og Marita er elever på vgt Helse- og sosialfag på Øvrebø videregående skole i Vennesla. En av i alt fire Blå Kors-skoler. Dette skoleåret er på alle mulige måter en helt ny start for de to jentene. Å smile av matten er noe helt nytt.

- JEG HAR RUSET MEG I TOLV ÅR, forteller Audhild Nilsen. Marita Hauglands historie er ikke ulik.

– Jeg har ruset meg siden jeg var 11 år. Det tok vel av da jeg var 15, forteller hun.

De to forteller at det å være narkoman langt på vei var en heltidsjobb. Det handlet om å skaffe penger – deretter å finne stoff å ruse seg på.

– Narkomane er ikke late, forteller de.

ØVREBØ VIDEREĞÅENDE SKOLE har vokst kraftig det siste året. I år er elevtallet økt fra 54 til 72 elever. Men det er likevel en liten skole, noe både Audhild og Marita setter stor pris på.

– Vi skulle visst om denne skolen da vi var 16 år gamle. Det er et lite og tett miljø, og siden skolen er såpass liten får lærerne tid til oss. De ser oss og de bryr seg. Vi liker matte, vi. Det sier litt om skolen, ler de to jentene.

DE TO ER SVÆRT ÅPNE om sitt forhold til rus. Lærerne vet det og alle de andre elevene vet det. Det er ikke noe poeng å skjule hvem en er, mener de. Rektor Ole Arild Endresen kan fortelle at åtte til ti av elevene har eller har hatt til dels alvorlige rusproblemer.

– Skolen vår ligger midt mellom de to klinikkene på Loland, og vi har alltid rekruttert elever derfra. I det daglige ser vi egentlig lite til hverandre, men som en Blå Kors-skole er jo rusmisbrukere en av våre målgrupper, sier Øvrebø-rektoren.

Han poengterer at skolen ikke kombinerer behandling og utdanning.

– Elevene fra Loland som er hos oss har avsluttet behandlingsopplegget sitt. Men du kan si at vi gir dem et etterverns-tilbud, forteller Ole Arild Endresen.

– Vi har snakket om bakgrunnen vår i klassen. De andre elevene er litt nysgjerrige. De synes vi er litt tøffe siden vi nå satser på skole istedenfor rus. Og det kan vi være enige i, smiler Audhild og Marita.

Med sine 22 og 32 år på baken må de to finne seg i å være klassens «oldiser». Den rollen har de egentlig ingenting i mot.

– De som er i 16-17-årsalderen er jo litt mer aktive enn oss, da. Det høres at de er der, kan du si. Det fine er imidlertid at de hører på oss hvis vi ber dem ta det litt rolig. Vi tilpasser oss hverandre, og det gir

Ole Arild Endresen er rektor på en av de fire Blå Kors-skolene i Norge.

skolen da vi var 16

jo et godt klassemiljø, sier de to.

BEGGE JENTENE HAR AVSLUTTET ET LANGT BEHANDLINGSOPPLEGG PÅ LOLAND. Etter at de ble skrevet ut har de bodd på hybel rett utenfor Blå Kors-komplekset i Vennesla. Selv mener de at de nå er inne i en av sine viktigste perioder i livet.

– Vi brukte de første ukene til å komme i skolemodus igjen. Det har gått bra, og så langt har vi ikke vært borte fra skolen. Å gå på skole er et privilegium, sier Audhild og Marita.

– I våres jobbet jeg på barnehagen her. Det var godt å få trent seg på å ha en strukturert hverdag. Timeplan er litt av en overgang, sier Marita.

– Hva synes dere er det mest positive med en skole som Øvrebø?

– Vi føler at dette er en skole hvor det er lett å tilpasse seg sosialt. Det er nok ikke bare oss to som har et eller annet problem å slite med. Skolen er liten, og vi blir lettere sett. Det er heller ikke mobbing her på Øvrebø, forteller de to.

– Jeg føler meg trygg her. Det er også godt å være et stykke unna det miljøet jeg var en del av tidligere, sier Marita.

– Jeg kan ikke huske at jeg har hatt en slik ro tidligere. Det er tryggheten, ikke pillene som gir meg ro, sier Audhild.

MARITA HAR PLANENE KLARE også for de kommende årene. Neste år er det meningen å gå vg2 Barne- og ungdomsarbeid.

– Det er en retning som vil passe meg. Jeg mener jeg har noe å gi til andre. Av egen erfaring vet jeg hva livet kan handle

FAKTA

ØVREBØ VIDeregående skole

VISJON: Ett mål for alle – alle i mål

En privat videregående skole eid og drevet av Blå Kors Norge i Vennesla

NETTSIDE: www.ovrebovgs.no

REKTOR: Ole Arild Endresen

TILBUD: Vg1 Teknologi-industriell produksjon, Vg2 Industriteknikk, Vg1 Bygg-anlegg, Vg2 Byggtteknikk, Vg1 Helse-sosial fag, Vg2 Barn-ungdomsarbeiderfag og Vg2 Helsearbeiderfag

ANTALL ANSATTE: 31

ANTALL ELEVER: 75

Marita Haugland og Audhild Nilsen og stortrives i sin nye tilværelse som elever på Øvrebø videregående skole. «En ny start» kaller de det.

om på både godt og vondt.

Audhild satser på vg2 Helsearbeiderfag.

– Drømmen min er å kunne jobbe med kvinner og barn som sliter, sier hun.

DET ER VANSKELIG Å FINNE en videregående skole med en mer øde beliggenhet enn Øvrebø. Det er bokstavelig talt ut av byen og langt inn i skauen.

Uproblematisk, skal vi tro skolens rektor.

– Det er både fordeler og ulemper med en slik beliggenhet. Skolen har seks minibusser som frakter elevene både til skolen og hjem igjen. Lærerne våre er sjåfører. De bruker kanskje litt ekstra tid, men så slipper de å betale for å komme seg på jobb, sier Ole Arild Endresen.

Rusfri ble med ungdomskoordinator i Blå Kors, Amund Gillebo, på jakt etter BKU-aktivitet i Trøndelag. Vi rekognoserte litt, satte oss i bilen og dro til Åsenfjord og Husbysjøen. Med andre ord Levanger kommune i Nord-Trøndelag og Rissa kommune i Sør-Trøndelag. Og vi fant, vi fant...

DER (NESTEN) ALLE ER

AV TOR-STEINAR JOREM TEKST OG FOTO

Vi havnet på «stillerommet» for å få noen rolige minutter med daglig leder Aage Stoen. Trodde vi... Det er ikke stille på Stjørna Fritidsklubb, ingen steder. Hele stedet er fullt av liv og leven.

Vi befinner oss i Husbysjøen i Rissa kommune på Fosen. Stjørna Fritidsklubb har greid det ingen andre BKU-lag har fått til: 60 prosent av ungdomskullet er med. Klart det blir leven og RAI-RAI.

I KJELLERETASJEN står lydanlegget på maks++. Disko-musikken er nære ved å sprengte både lydmur og trommehinner. «Stillerommet» blir liksom en kuriositet i slike omgivelser. I et annet rom er en gjeng opptatt av det alle er opptatt med. Nemlig PC-en. Noen spiller fotballspill eller billiard, mens en annen gruppe velger det enkle. De prater sammen...

Bygda er ikke av de mest folkerike i landet vårt. Likevel, 40 av de som er mellom 11-18 år er med i Stjørna Fritidsklubb. Slett ikke ille. Også imponerende at 30-40 foreldre er med som frivillige hjelpere.

– Her i bygda støtter alle opp om de tilbudene vi har. Det er typisk, forteller Aage Stoen som startet klubben for 14 år siden.

– Og du er fortsatt sjefen ser det ut til?

– Jeg blir aldri lei når jeg er sammen med ungdom. Jeg lurar meg til å tro at jeg er litt yngre enn jeg er, smiler Aage Stoen.

HUSET DE HOLDER TIL FÅR DE LEIE GRATIS av kommunen. De fikk 100 000 kroner med på «kjøpet» for å pusse opp.

– Det fiksa vi selv. Det ble jo litt vårt hus da, forklarer Daniel Fenstad (15). Daniel er en av de seks tenåringene som sitter i styret. Der har de flertall, hvilket daglig leder synes å være godt tilfreds med.

Medlemskap i Blå Kors Ungdom ble ord-

net for sju år siden.

– Det er godt å ha denne linken til Blå Kors. Stedet er helt rusfritt, og det aksepterer de som er her, forteller Aage Stoen som kan fortelle at barnevernet i kommunen er mer enn glad for dette tilbudet.

– De har sagt at Stjørna Fritidsklubb er en av de viktigste årsakene til at ungdom-

men i bygda drikker mindre enn før, sier Stoen.

SUPERT, SIER VI. Det er det som er meningen med slike aktiviteter.

Som hjemme så også ute. PC-en må vi ha hvor vi enn ferdes.

NaPP!

ER MED

KJØPTE NEDLAGT SKOLE FOR 400.000 KRONER

Den dominerende fraksjonen i styret for fritidsklubben. F.v.: Anders Småvik, Marius Småvik, Andreas Fenstad, Hanna Jøssing Aune, Nadia Tokstad og Daniel Fenstad.

Det er, for å si det rett ut, spennende å være på Solhaug...

Taksten var fire millioner, men John Arne Jenssen fikk tilslaget for en tidel. Masse arbeid er lagt ned, og i dag er Solhaug Forebygging et kjempespennende leirsted. Her er det fullt mulig å oppnå et skikkelig adrenalinkick.

Visjonen til John Arne Jensen og Solhaug Forebygging er krystallklar: Å skape en rusfri arena for barn og unge.

Aktivitetsnivået har vært og er høyt. På dagtid har 15 ungdommer i alderen 18-25 et tilbud som er kalt «Meningsfull hverdag». Et prosjekt i samarbeid med NAV i Levanger.

– De fleste har et rusproblem kombinert med andre problemer, forteller Jenssen.

I tillegg brukes stedet hyppig til leirskoler, konfirmantleirer, familieleirer osv. Det er til og med flittig brukt til (rusfritt!) utdrikningslag.

Aktivitetene er et kapittel for seg. Vi ramser opp noe: Paintball, kano, musikkverksted med scene, gymsal, klatrevegg, tårn, hinderløype(r), firhjulinger etc. Og det er faktisk en god del mer.

– Det er viktig for ungdom å oppleve spenning. Her får de et skikkelig rusfritt kick, sier John Arne Jenssen. Og vi tror

Ungdomscoordinates i Blå Kors, Amund Gillebo (til v.) i samtale med John Arne Jenssen.

ham.

I tillegg har Solhaug Forebygging hatt ungdomsklubb på kveldstid med mellom 50 og 100 ungdommer hver kveld. Klubben har nå en pause, men Jenssen har et håp om å starte opp igjen.

– I dag har vi rett og slett ikke kapasitet nok, forteller Jenssen som også er styremedlem i Blå Kors Ungdom. Solhaug Forebygging er tilsattet BKU, men John Arne Jenssens drøm er en enda sterkere

tilknytning til organisasjonen.

– Jeg har en drøm om at Blå Kors, helst i et samarbeid med for eksempel Aglo videregående skole eller Lade Behandlings-senter, kan overta driften av Solhaug. Det ville gitt oss enda bedre mulighet til å gjøre en skikkelig jobb, forteller han.

Her er det om å gjøre å være stø på hånda.

Nok et Blå Kors-
besøk i Murmansk:
(fra v) Georg Kayser,
Wenche Leirvik og
Liv Kvervavik.

TUBA og Barnas Stasjon i Murmansk

AV TOR-STEINAR JOREM

SAMARBEID
I MURMANSK

Tre Blå Kors-ansatte var nylig i den russiske byen Murmansk for å fortelle om det arbeidet som blir gjort gjennom Barnas Stasjon og TUBA.

– Noe av det vi la merke til var at familieperspektivet i behandlingen var noe begrenset, forteller Liv Kvervavik og Wenche Leirvik. Begge jobber på Barnas Stasjon i Trondheim og besøkte Murmansk sammen med rådgiver Georg Kayser fra Blå Kors sitt hovedkontor. Turen ble arrangert i samarbeid med fagforeningen Delta som har arrangert en rekke kurs for fagfolk som jobber i skole, barnehjem og barnehager i Murmansk. Denne gang hadde de altså med seg forelesere fra Blå Kors.

TUBA OG BARNAS STASJON var tema da trioen møtte 24 behandlere – alle kvinner – i den nordrussiske storbyen.

– Engasjementet var stort, og de ville vite hva vi gjorde, hvordan vi gjorde det og hvorfor vi gjorde det. De har stor kompetanse og bred erfaring, men det er tydelig at vi i Norge har langt bedre rammevilkår å jobbe under enn dem. Vi la blant annet merke til at de velger å gå sent inn i problematikken. Vi har en langt lavere hjelpeterskel enn dem, sier Liv Kvervavik og Wenche Leirvik.

Under besøket i Murmansk, besøkte den norske gruppen to barnehjem i Murmansk.

– Det var på mange måter et lukket samfunn der de bodde, gikk på skole og hadde fritida si. Det kunne bo opptil tolv barn på ett rom. Det sier seg selv at privatlivet da blir veldig begrenset, forteller Kvervavik og Leirvik.

Begge to innrømmer at de var spente foran møtet med de russiske barnehjems-

barna.

– De fleste var der på grunn av foreldrenes rusmisbruk og det bar mange av dem sterkt preg av. Men det var fint å registrere at det var unger som både var glade og «småfarskat». Møtet gjorde oss ydmyke, forteller de to.

PÅ BARNEHEMMET I KILDINSKAYA bor det 64 barn og unge i alderen 7-18 år. De stilte opp i kjole og dress som er vanlig skoleantrekk i Murmansk. Til ære for de norske gjestene ble det fremført en forestilling med både dans, musikk og skuespill.

I sommer var en annen gruppe fra Lade Behandlingssenter Blå Kors på besøk i Murmansk. Behovet og ønsket om kontakt er i følge de norske deltakerne gjensidig.

En annerledes utvandrerhistorie

AV STEINAR GLIMSDAL

Thor Gotaas og Roger Kvarsvik:
Ørkenen Sur,
Den norske uteliggerkolonien i Brooklyn
Spartacus forlag, Oslo 2010
256 sider - pris: kr 349

I 1923 etablerte Blå Kors en forening for utvandrede nordmenn i storbyen New York, nærmere bestemt i bydelen Brooklyn. Det var sjømannspresten i Brooklyn som ivret for at den 17 år gamle Blå Kors-organisasjonen hjemme i Norge skulle eksportere sin virksomhet over Atlanterhavet. Bakgrunnen for at dette kom i stand finner vi indirekte i en av høstens mest spennende bøker, «Ørkenen Sur – Den norske uteliggerkolonien i Brooklyn» av Thor Gotaas og Roger Kvarsvik.

Da økonomisk depresjon herjet i den vestlige verden på 1920- og 1930-tallet ble også flere tusen norske sjøfolk i USA rammet. Mange strandet i havnebyen New York som arbeidsledige, husløse og som flittige brukere av sprit, både den legale og den illegale. På denne tiden oppsto såkalte «Hoovervilles» rundt om i byen – oppkalt etter landets republikanske president fram til 1933. Fattige tok seg til rette på en ledig tomt, en søppelfylling eller i en park. Her etablerte de sine provisoriske overnattingssteder ved å snekre sammen tønner og bordplater. Her fant de ly under papplater, i rør og bilvrak, og her ble de boende sommer som vinter.

Området nord i Brooklyn, som ble gitt det bibelske navnet «Ørkenen Sur», var en av de største Hoovervilles og den med flest nordmenn. Her stuet flere hundre personer seg sammen i et samfunn med egen «borgermester», egen frisør, en pastor og etter hvert eget forsamlingshus. Her var pågangsmot og samhold – og mange fargerike personligheter. I 1933

bodde 500 mennesker fra 16 nasjoner der - 160 av dem var nordmenn. Totalt ble det talt 226 «hytter».

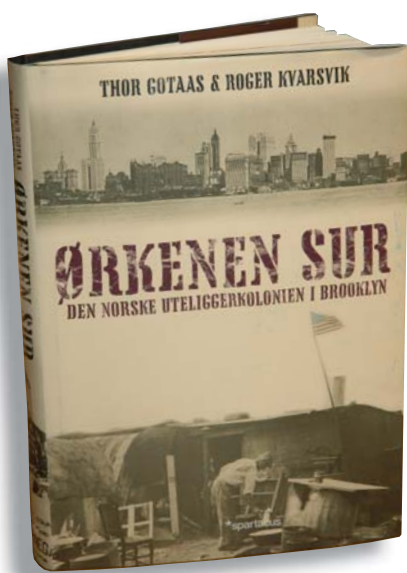
Boka om Ørkenen Sur er kommet i stand etter grundig forskerarbeid, blant annet ved intervju av øyenvitner – og den er på alle måter velskrevet. Her serveres fantastiske og rystende fortellinger om skjebnen til norske utvandrere som ikke fant lykke og velstand i det forjettede land, men som tvert i mot oppdaget fattigdommens Amerika. Boka er illustrert med unike fotografier.

«Ørkenen Sur» er også beretningen om hvordan forskjellige norske diakonale og humanitære organisasjoner og utvandrermentigheter satte inn sine hjelpetiltak – i fremste rekke Sjømannskirken, Frelsesarméen – og som nevnt Blå Kors. En av kildene til historieskrivningen er en bok

fra 1926 skrevet av den lokale Blå Kors-lederen Sverre Wik: «Under Samfundets Skygge, Træk fra Blaa Kors-arbeidet blandt skandinaver i Brooklyn og New York». En annen viktig kilde har vært det private arkivet til Blå Kors-medlemmet Karl Holm. Ved siden av sin store diakonale innsats for beboerne i ørkenen gjorde han deres situasjon

kjent hjemme i Norge gjennom boka «Oplevelser i Ørkenen Sur» fra 1932.

Årets bok om «Ørkenen Sur» er en bok det ikke er vanskelig å anbefale som gave under årets juletre. Her vil lesere finne både en annerledes utvandrerhistorie og en annerledes bit av Blå Kors-historien. Blå Kors-foreningen i Brooklyn holdt det for øvrig gående lenge etter at Ørkenen Sur ble ryddet og gjort om til en sportsplass. (Daværende kronprins Harald var der i 1965 for å åpne flomlyset på en av fotballbanene.) Først i 1974 ble Blå Kors-foreningen offisielt nedlagt.

Alkoholreklame virker

AV ANDERS WENGEN

I forbindelse med debatten om hvorvidt alkoholreklame må tillates i Norge har det blitt stilt spørsmål ved om alkoholreklame egentlig fører til økt konsum. Forskningen på dette området er ganske entydig.

Årlig bruker den internasjonale alkoholbransjen store summer på alkoholreklame. De tre store alkoholprodusentene Heineken, Diageo og Pernod Richard brukte i 2006 ufattelige 7,598 milliarder dollar, eller 49,387 milliarder kroner på sin globale markedsføring. Den åpenbare grunnen til dette er at det virker. Det vi ser vi blant annet på det globale konsumet som har eksplodert i løpet av de siste årene.

Reklamen blir brukt for å rekruttere nye konsumenter og for å øke konsumet til de som allerede drikker. Til tross for at alkoholbransjen vil hevde at deres markedsføring ikke retter seg mot barn og ungdom under 18 år, viser forskning at det er nettopp denne gruppen som i størst grad blir påvirket, og det er ikke tilfeldig. Markedsføringen har som mål å være identitetsskape. Man spiller på attraktivitet og suksess, fremhever tilsynelatende positive følger av alkoholbruk og bruker begreper, bilder og plattformer som ungdom kjenner. Dette markedsføringsgrepet øker ønsket om å drikke i tillegg til ønsket om å kjøpe et spesielt type merke. Det er mange funn som underbygger dette – både fra forskning på tilsvarende markedsføring i andre markeder, blant annet tobakk og ordinære konsumvarer, og altså på alkoholmarkedsføring. Og dette er grep som har særlig effekt på yngre målgrupper.

I tillegg har det vist seg at alkoholreklame gjør det vanskeligere for dem som ønsker å redusere sitt forbruk å gjøre det, og for dem som har vært gjennom vellykket behandling å holde seg rusfri. Dette bør være spesielt bekymringsverdig i disse dager hvor vi ser at antallet som har problemer med alkohol er sterkt økende. Alle norske partier har gitt uttrykk for at de ser behandlingen av personer med rusproblemer som et prioritert virkemiddel for å redusere skadevirkningene av alkohol. Da er opprettholdelsen av reklameforbudet viktig.

KRONIKK

Difor treng vi Blå Kors i v

Foto: Stig Weston/SV

«Eg har ei gjeld til Blå Kors som eg må bruke meir enn eit liv på å betale ned,» seier dørvakta på Blå Kors Kontaktsenter som eg snakkar med. Etter år på fylla kom han seg ut av det og arbeider frivillig for organisasjonen.

Eg besøker senteret i samband med markeringa av nye lokaler i Møllergata 28 i Oslo og feiring av 30 års hardt og viktig arbeid. Leiaren, Jostein Hågan, og direktør i Blå Kors Øst, Magnar Lie, tek i mot meg, og eg slår meg ned ved eit bord med kyllinglunsj og juice. Det er her eg kjem i snakk med dørvakta, han som står i døra, snakkar med gjestene og gjer alt mogeleg på kontaktsenteret.

For meg representerer han det unike ved Blå Kors. Blå Kors hjelper folk i ein vanskeleg situasjon, og dei får folk til å stille opp og hjelpe andre. Blå Kors er oppteken av å være nær folk og å la dei som sjølv har levd med rus snakke med dei som lever med det no. Men han og kontaktsenteret representerer også det profesjonelle og fagleg sterke Blå Kors. Det er ikkje berre mat, men tilbod om fagleg oppfølging og ein veg vidare på senteret. Dei siste månadene har eg hatt glede av å få betre kjennskap til det arbeidet Blå Kors driv. Eg har besøkt leiinga i Region Øst og Borgestadklinikken i Skien, i tillegg til Kontaktsenteret. Blå Kors er ein av mange innan ideelt drive velferd som

er like gamle som velferdsstaten sjølv, eller eldre. Røde Kors, Frelsesarmeen og Kirkens Bymisjon er andre. Difor er det også samarbeidspartnarar vi kan stole på har eit langsiktig perspektiv.

EG HAR DEI SISTE ÅRA KOME TIL at vi bør ha som mål å få ein større ideell sektor i velferdssamfunnet. Mange i SV er samde med meg i det, og mange har jobba for det på Stortinget, i kommunestyrear og i organisasjonane sjølv. Men det er ikkje klart nok reflektert i våre program, og eg møter mange som har eit heilt anna inntrykk. Difor har eg lagt vekt på at vi er heilt tydelige på vår støtte til den ideelle velferda i SVs nye prinsippprogram. Dei ideelle deler i stor grad verdigrunnlag med velferdsstaten, men i tillegg kan ideell sektor tilby noko som velferdsstaten slit med:

FOR DET FØRSTE kan dei tidleg sjå nye behov, og raskt snu seg rundt for å møte dei. Blå Kors sitt arbeid med spelavhengige er eit godt døme på det, det byrja allereie midt på 90-talet. I barnehagens barndom var det ideelle og foreldre som stod for mykje av utbygginga. I dag treng vi meir av det same innan rusfeltet og overfor ungdom som fell ut av vidaregåande skule og treng andre tilbod enn tradisjonell skulegang.

FOR DET ANDRE er engasjementsdrivne organisasjonar i stand til å rekruttere frivillige, ta i bruk nye metodar og dyrke fram ein direkte og tett kontakt med dei dei vil hjelpe. Mange tilsette i ulike delar av velferdsstaten ønskjer det same, men store byråkratiske organisasjonar slit med å få det til.

Det offentlege kan gjere meir for å dyrke fram ideelt drive velferdstilbod: Vi må tilby langsiktige kontraktar, lage egne anbodsrundar og etablere langsiktige samarbeidsavtalar. Og så må vi skilje klårare mellom dei ideelle og dei kommersielle. For i dag vert mange ideelle skvisa ut av dei kommersielle. I Oslo har både Røde Kors og Frelsesarmeen slutta å drive sjukeheimar. Av tala kan vi sjå at det blir fleire kommersielle og færre ideelle innan velferd i Noreg. Det burde vere motsatt. Kva skil dei?

VERDIGRUNNLAGET. Verdigrunnlaget er å hjelpe folk med liva sine og å yte tenester

BÅRD VEGAR SOLHJELL (f 1971) ble valgt til stortingsrepresentant for Akershus (SV) i 2009. Han var statssekretær ved Statsministerens kontor 2005-2007 og statsråd i Kunnskapsdepartementet 2007-2009. Solhjell er i dag parlamentarisk leder for SV på Stortinget, 2. nestleder i Utenriks- og forsvarskomiteen på Stortinget og 2. nestleder i Den utvidede utenriks- og forsvarskomiteen. Han er utdannet cand polit i statsvitenskap og har vært medlem av sentralstyret i SV fra 1999. Han var partisekretær i SV 2001-2005 og har vært nestleder siden 2007.

FAKTA

vårt velferdssamfunn

som gjer folk eit godt og trygt liv. Utbyttet for Blå Kors er ikkje utbetaling av over-skot til eigarane, utbyttet deira er at folk får det betre. Dei kommersielle skal i det lange løp tene pengar på velferd, og må la det styre sine val og prioriteringar.

STABILITETEN. Mange av dei ideelle har vore her i hundre år og vil vere her så lenge det er folk å hjelpe og tenester å yte. Dei kommersielle vil vere her så lenge dei kan tene pengar på velferden.

EVNA TIL Å KOMME NÆR FOLK. Mange av dei ideelle velferdstilboda mobiliserer frivillige i sitt arbeid, ofte folk som sjølv har erfaringar som liknar på dei dei skal hjelpe. Det gjer dei ei evne til å kome nær folk som er viktig og unik.

ERFARINGANE. Vi har mange dårlege erfaringar med kommersielle aktørar som kjem inn på velferdsfeltet. På barnevernsfeltet er det avslørt store utbytter dei siste åra, medan pengane trengs sårt i omsorgen. I Oslo har dei ideelle opplevd

// Eg har dei siste åra kome til at vi bør ha som mål å få ein større ideell sektor i velferdssamfunnet.

å bli pressa ut til fordel for dei kommersielle. Den private, kommersielle John Bauer-skulen som fekk starte opp under Bondevik2-regjeringa vart teke i juks. I Sverige har det vore mange saker rundt dei private skulane, og det er varsla ei innstramming frå den borgarlege regjeringa.

ANBODSKONKURRANSAR med rigide pris- og kvalitetsmål favoriserer store, kommersielle aktørar. Dei har kapital i ryggen, og kan tåle låg inntening ei periode. Dei siste åra har vi sett korleis dei ideelle slit her fordi dei ikkje kan presse prisen eller droppe pensjonsavtalene, men

er kompromisslaust kvalitetsorientert. I dag blir ikkje dei private, ideelle organisasjonane sine utviklingsmuligheiter og særprege mål vektlagt i anbudsrundane. Velferdsstaten må vere ryggraden i velferd i Noreg, og den bør halde fram med å vakse og utvikle seg. Samstundes bør ideell sektor bli større, få betre vilkår, og ikkje minst bli anerkjent for sine egne verdiar og bidrag. Skal vi få til det må vi gje fortrinn framfor dei kommersielle, og lage stabile avtalar med dei ideelle som bygger på deira særlege føresetnader.

 Karmøy kommune Skole og Kulturretaten www.karmoy.kommune.no	 Holmestrand kommune www.holmestrand.kommune.no	 Frogn kommune Psykisk Helsetjeneste www.frogn.kommune.no	 Våler kommune Psykisk helsearbeid www.valer-of.kommune.no	 Fet kommune www.fet.kommune.no	 Midtre Gauldal kommune www.midtre-gauldal.kommune.no
 Frogn kommune Barneverntjenesten www.frogn.kommune.no	 Bjugn kommune www.bjugn.kommune.no	 Ørsta kommune Helseavdelinga www.orsta.kommune.no	 Sokndal kommune Psykiatritjenesten www.sokndal.kommune.no	 Gran kommune www.gran.kommune.no	 Grimstad kommune Barneverntjenesten Arendalsv 23, 4898 GRIMSTAD Personer som ønsker å bli fosterforeldre/tilsynsførere eller støttekontakter bes henvendes seg til barneverntjenesten: Ring 37 25 03 11
 Hjartdal kommune Tjeneste for psykisk helse www.hjartdal.kommune.no	 Klepp kommune www.klepp.kommune.no	 Eigersund kommune Psykisk Helsetjeneste www.eigersund.kommune.no	 Kvalsund kommune Helse og Sosial www.kvalsund.kommune.no	 Sarpsborg kommune www.sarpsborg.kommune.no	 Time kommune Barneverntjenesten 4349 BRYNE, Tlf. 51 77 62 12 Barn og unge som ønsker kontakt, kan henvende seg til Barneverntjenesten
 Levanger kommune Rus og Psykiatritjenesten www.levanger.kommune.no	 Sandøy kommune Omsorgstjenesten www.sandoy.kommune.no	 Årdal kommune psykisk helsetjeneste www.ardal.kommune.no	 Ørskog kommune www.orskog.kommune.no	 Holtålen kommune www.holtalen.kommune.no	 Nøtterøy kommune Rus og Psykiatritjenesten www.notteroy.kommune.no
 Halden kommune Barneverntjenesten www.halden.kommune.no	 Neset kommune www.neset.kommune.no	 Rauma kommune Psykososial Tjeneste www.rauma.kommune.no	 Klepp kommune Barneverntjenesten www.klepp.kommune.no	 Nesodden kommune Pleie Omsorg seksjon Psykisk Helse www.nesodden.kommune.no	

Fredag 5. november fylte Blå Kors' sin fremste ambassadør, Erik Ryger, 70 år. Etter mer enn et kvart århundre på jobb for Blå Kors, går den spreke syttiåringen av med pensjon. Men tro ikke at hans engasjement for Blå Kors opphører.

- Nå er du snart pensjonist, Erik. Men vi er ikke i tvil om at du fortsatt kommer til å engasjere deg i det arbeidet Blå Kors driver. Og takk for det! understreket Sigrun Ryan Degnes i sin avslutningstale til sin kollega gjennom 25 år.

De gode ordene satt løst da Erik ble hedret på landskontoret. Lun, trygg, varm, omsorgsfull, mild, solid – noen av ordene som ble brukt for å karakterisere mannen som har jobbet i Blå Kors i nærmere tretti år. Og vi kunne fortsatt. Erik har vært høyt verdsatt og vil bli høyt savnet. En solid trøst er det imidlertid å vite at

det selvsagt ikke har vært lønningsposen som har vært Erik sin motivasjon gjennom alle disse årene. Denne mannen kommer fortsatt til å stille opp for mennesker som trenger han.

Erik Ryger startet som reisesekretær i Blå Kors, Sørlandet krets, i 1984. Han fortsatte som bestyrer for Blå Kors Internat i Kristiansand. Deretter var han kretssekretær i sju år, før han begynte som diakonikonsulent i Blå Kors sør. Det siste året har Erik vært utviklingskonsulent samme sted. Med andre ord er det en Blå Kors-kjempe som nå fyller 70 år!

Vi gratulerer Erik varmt med dagen, og ønsker Guds velsignelse over årene som ligger foran han.

Tusen takk for alt du har vært og alt du har betydd, både for Blå Kors og for alle menneskene som har kryssset din vei!

GEIR GUNDERSEN FRATRER SOM GENERALSEKRETÆR

Blå Kors' generalsekretær Geir Gundersen informerte i starten av november landsstyret om at han ønsker å fratre sin stilling på grunn av sin helsemessige situasjon. Gundersen har vært Blå Kors' øverste daglige leder siden 1998.

Geir Gundersen (62) har vært sykmeldt siden juli måned i år. Han har i løpet av høsten kommet til at det å fratre sin stil-

ling er den beste løsningen både for hans egen del og ikke minst for organisasjonen som nå kan starte arbeidet med å rekruttere ny generalsekretær.

Landsstyrets leder ved styreleder Sigbjørn Kvistad uttrykker stor tilfredshet med det Geir Gundersen har gjort og betydd for organisasjonen gjennom sitt 12-årige virke som generalsekretær. Kvistad forteller at Blå Kors ønsker å benytte seg av Gundersens personlige egenskaper, kunnskap og kompetanse i en annen stilling når han blir friskmeldt. Det nærmere innholdet i denne stillingen skal nå utredes.

Sigbjørn Kvistad uttrykker stor glede over at assisterende generalsekretær i Blå Kors, Sigrun Ryan Degnes, har sagt seg villig til å fortsette i stillingen som konstituert generalsekretær inntil ny generalsekretær er på plass. Landsstyret er i gang med rekrutteringsprosessen og håpet er å kunne presentere den nye topplederen under Blå Kors generalfor-samling i mai.

EN UTVIKLINGS- AVDELING MED STORE MULIGHETER

Etter en grundig prosess har utviklingsavdelingen i Blå Kors nå funnet sin endelige form. Eva Frydenborg og Kari Sælebakke blir seksjonens sterke damer.

Utviklingsavdelingen i Blå Kors har fått to nye programsjefer. Eva Frydenborg blir sjef for den internasjonale avdelingen, mens Kari Sælebakke blir leder for den nasjonale. De to kvinnene vil med andre ord ha et delt lederskap i avdelingen, og de er begge to overbevist om at denne organiseringen vil gi gode og fruktbare resultater.

- Egentlig har Blå Kors vært i en utviklingsprosess lenge. Tv-aksjonen, fusjonen med Rusfri, nye bygninger og ny politikk. Det er i tråd med organisasjonens ønsker at vi nå har fått en skikkelig utviklingsavdeling, poengterer Kari Sælebakke, den nye sjefen for den nasjonale delen av utviklingsseksjonen.

Sælebakke er svært opptatt av å ta vare på arven fra TV-aksjonen.

- Gjennom aksjonen fikk vi store midler til å sette i gang flott prosjekter som Barnas stasjon og TUBA. Og samtidig fikk vi en bevisstgjøring på alle de andre tiltakene som Blå Kors har for barn og unge. Nå ser vi fram til å forvalte alt dette på en fornuftig og givende måte, forklarer en engasjert leder.

Også Eva Frydenborg mener at den nye seksjonen har forutsetninger for å oppnå gode resultater.

- En nasjonal og en internasjonal avdeling for utvikling blir jo nå samlet i en seksjon. Vi håper og tror at dette er en løsning som skal gi en god synergi effekt og legge til rette for et samarbeid som begge avdelingene kan dra nytte av, smiler Frydenborg.

Sammen med Sælebakke gleder nå den nye internasjonale programsjefen seg til å ta fatt på samarbeidet.

Jubilerer i nye lokaler

Blå Kors Kontaktsenter i Oslo er på plass i nye lokaler i Møllergata 28 rett overfor stedet der den aller første Blå Kors-foreningen ble etablert i 1906. I oktober var det duket for både innvielsesfest og jubileumslunsj. I år er det 30 år siden Kontaktsenteret startet sin virksomhet blant gatefolket i hovedstaden.

Staben har regnet ut at det i løpet av de siste tre tiår er servert om lag én million gratismåltider ved Blå Kors Kontaktsenter. 30.000 forskjellige personer med behov for en hjelpende hånd har benyttet seg av tilbudene én eller flere ganger. Mange titusener bæreposer med matvarer er delt ut – også de gratis. Disse tallene bygger på svært nøkterne beregninger gjort i mangel av mer eksakt statistikk. I tillegg kommer alle samtalene og hjelpen som er gitt for å løse mennesker videre til avrusning, botilbud, arbeidstrening og fritidstilbud.

Magnar Lie, direktør for Blå Kors Øst, ønsket de frammøtte brukere, ansatte og frivillige til lykke med jubileet og nye fine lokaler:

– Vi må si som i reklamen at alt dette får dere fordi dere fortjener det, sa Lie med et smil. Han understreket for forsamlingen at de som ofte blir betraktet som gatas «pariakaste» i Oslo, rusmisbrukerne og de husløse, er velkomne til Kontaktsenteret – et sted der uttrykket «ressurssvak» er bannlyst.

– De som kommer innom her er mennesker med mye ressurser, sa Lie med full støtte fra virksomhetsleder Jostein Hågan og resten av staben.

Blant gjestene under jubileumsmarkeringen var stortingsrepresentant og parlamentarisk leder for SV, Bård Vegar Solhjell. Han måtte som representant for politikerstanden tåle både bifall- og misfagsyringer fra salen da han framførte sin hilsen (bildet øverst). Kontaktsenterets brukere utfordret taleren underveis, men svarte til slutt med rungende applaus.

– Blå Kors og tilsvarende frivillige organisasjoner gjør et unikt og verdifullt

arbeid på rusfeltet. Dere kommer inn på mennesker og får hjulpet dem videre i livet på en helt annen måte enn det offentlige, sa den tidligere undervisningsministeren.

– Vi på Stortinget har én jobb å gjøre og det er å sikre at Blå Kors og andre ideelle aktører innenfor rusfeltet gis gode vilkår og langsiktige avtaleperioder, ropte Solhjell ut over forsamlingen som aldri falt helt til ro i løpet av de halvannen timene jubileumslunsjen varte.

Nytt ansikt på landskontoret

Torunn Sæther (31) fra Trondheim begynte i november som prosjektleder i prosjektet Alkoholpolitisk opplæring i utviklingsland. Hun vil ta over etter Anders Wengen. Prosjektlederen har en Bachelor fra juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo med fagene kriminologi, samt en rekke statsvitenskapelige fag. Hun har og en tverrfaglig mastergrad i humanitært hjelpearbeid fra University of Groningen. Torunn har de siste to årene vært ansatt i den mellomstatelige organisasjonen Internasjonal Organisasjon for Migrasjon (IOM) på Øst-Timor. Der arbeidet hun som humanitær hjelpearbeider blant de menneskene som måtte flykte fra sine hjem etter interne konflikter i 2006. Hun fungerte også som rådgiver for de sentrale timoresiske myndigheter i reintegreringsspørsmål for de menneskene som ble internfordrevne.

NETTVERKS-KONFERANSEN

10.-11. november var Sarpsborg selve Blå Kors-byen. Disse dagene gikk Blå Kors sin tradisjonelle nettverkskonferanse av stabelen. Årets tema gav seg selv: «I sentrum står et menneske». Bedre kan ikke arbeidet til Blå Kors beskrives.

Temaet «I sentrum står et menneske» var i utgangspunktet tenkt som tittelen på TV-aksjonen i 2008. Den ble for første gang brukt under en internasjonal nettverkskonferanse i Blå kors-regi, og er altså tema for årets samling.

På Nettverkskonferansen gjenspeilet bredden i Blå Kors seg. Representanter fra virksomhetene, alle de frivillige foreningene samt kollektive medlemmer var invitert til Sarpsborg. Østfoldbyene representerer en svært aktiv del av Blå Kors.

Innkalling til Blå Kors generalforsamling 2011

Blå Kors landsstyre innkaller med dette til generalforsamling for Blå Kors Norge. Tidspunktet for generalforsamlingen er torsdag 26. til lørdag 28. mai 2011. Og stedet er Radisson Blu Resort på Beitostølen i Oppland.

Generalforsamlingen er Blå Kors Norges høyeste organ. Etter Blå Kors' vedtekter har alle Blå Kors' medlemmer som har betalt sin kontingent innen dette årets utgang – altså innen 31.12.10 – forslags-, tale- og stemmerett ved generalforsamlingen. Blå Kors' kollektive medlemmer har stemmerett etter følgende nøkkel: organisasjoner/bedrifter/menigheter med under 30 årsverk har 2 stemmer, inntil 150 årsverk har 4 stemmer og over 150 årsverk har 6 stemmer. Likeledes har Blå Kors' virksomheter stemmerett etter følgende nøkkel: inntil 15 årsverk har 2 stemmer, deretter én stemme for hvert 15. årsverk, maksimalt 5 stemmer. Hver representant kan bare ha én stemme. For kollektive medlemmer og virksomhetene kan én representant inneha fullmakt for 2 stemmer. Blå Kors vedtekter finner du på www.blakors.no

FRISTER

Forslag som ønskes behandlet på generalforsamlingen må inngis skriftlig og være Blå Kors landsstyre i hende senest tre måneder før generalforsamlingen. Det vil denne gang si 26. februar 2011. Forslag til kandidater til landsstyret, kandidater til valgkomité og appellutvalg må være lederen i den sittende valgkomité i hende innen samme frist: 26. februar 2011. Leder for sittende valgkomité er Bjørn Hesselberg, adresse: Damveien 37, 7510 SKATVAL, og han treffes på tlf 74 80 36 67/404 12 481 og på e-post: bjorn.theodor.hesselberg@ntebb.no. De som nomineres må ha sagt seg villige til å bli valgt og være medlemmer av Blå Kors Norge eller være representant for de kollektive medlemmene.

SAKER

Generalforsamlingen skal etter vedtektene behandle:

- Konstituering og vedtak av forretningsorden.
- Landsstyrets treårsmelding.
- Handlingsplan for organisasjonen.
- Reviderte regnskap for siste periode legges fram til orientering.
- Valg av leder, 7 medlemmer og 5 varamedlemmer til landsstyret.
- Valg av leder og 3 medlemmer til valgkomitéen.
- Valg av leder og 2 medlemmer til appellutvalget.
- Valg av revisor.
- Innkomne forslag.

Til hver generalforsamling fremmer landsstyret et forslag til forretningsorden for generalforsamlingen. Den skal være sendt ut sammen med saksdokumentene til generalforsamlingen senest én måned på forhånd, denne gang betyr det 26. april. Det jobbes nå med et spennende og innholdsrikt program, i tillegg til de vanlige GF-sakene! Hjertelig velkommen til GF 26.-28.mai 2011!

Med hilsen
Blå Kors landsstyre
Sigbjørn Kvistad
leder

BLÅ JULEGAVER

TIL VENNER OG FAMILIE GJØR EN STOR FORSKJELL

www.blagaver.no »

Dovre Rør AS 2662 DOVRE Tlf. 61 24 26 44	eiker vekst as Ryghgata 6 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 23 68 80	 Drammensv. 34 B 3050 MJØNDALEN Tlf. 32 87 62 16	Voss Olje Strandav. 62 5700 VOSS Tlf. 56 51 34 50	 3045 DRAMMEN Tlf. 32 20 21 00	Norsk Bokforlag as Vik Senter 3530 RØYSE Tlf. 32 16 15 50	Maskinentreprenør Morten Borgen Korsplassen 40 3408 TRANBY Tlf. 32 85 28 24
Drammen Ortopediske Institutt AS Rosenkrantzgata 17 3018 DRAMMEN Tlf. 32 83 04 15	Gausdal Fysioterapi 2653 VESTRE GAUSDAL Tlf. 61 22 35 26	Eiker Biloppretting AS Hotvetalleen 3 3018 DRAMMEN Tlf. 32 83 73 55	Son Kro AS Storg 31 1555 SON Tlf. 64 95 70 08	NordlandsBanken ASA Sentrumsgården 8512 NARVIK Tlf. 08 900	Fræna Begravelsesbyrå 6444 FARSTAD Tlf. 71 26 42 30	 Lienv 41, 3580 GEILO Tlf. 32 08 71 00
Samuelson Maskin AS 6445 Malmefjorden Tlf. 71 26 88 00 E-post: terje@samuelsonmaskin.no Fax. 71 26 88 01 Hjemmeside: www.samuelsonmaskin.no <i>Graving - Sprengning - Transport - Belegningstein</i>		Jensen Valter & Sønn A/S Valter Jensen Eiendom ANS 0207 OSLO Tlf. 22 12 46 60		Vangen Elektriske AS Brynaskogen 2, 5700 VOSS Tlf. 56 52 36 66 E-post: firmapost@vangen-elektriske.no www.vangen-elektriske.no		 KLEPP SPAREBANK Jærvegen 532 4352 KLEPPE Tlf. 51 78 96 00 <i>Enkelt og greit</i>
 Krisesenteret i Follo IKS Incestsenteret i Follo IKS Åpent hele døgnet hele året Langbakken 9, 1430 AS - Tlf. 64 97 23 00		 Klinikk Psykisk Helse og Avhengighet Kirkev 166, 0450 OSLO Tlf. 22 11 80 80		 westsoft MANAGING PROJECTS 6022 ÅLESUND Tlf. 70 17 45 00		
Finnøy Grave og Sprengningsservice AS Judaberg, 4160 FINNØY Tlf. 51 71 25 36		Drammen Isolering & Blikkenslagerforretning as Store Landfall Nedre 10 3024 DRAMMEN Tlf. 934 62 943		 Fylkesmannen i Nord-Trøndelag Psykisk Helse og RUS 7734 STEINKJER Tlf. 74 16 80 00		 Ole Deviksv 18 0666 OSLO Tlf. 23 37 37 40
 A. DIDRIKSEN KIROPRAKTORSENTER MNKF www.kiropraktor-senteret.no Klinikk for Muskel- Ledd- Nervedidelser TLF 577 20945		Stener Dvergsnes & Co A/S Markens g 45 4612 KRISTIANSANDS Tlf. 38 02 21 98		 KRISESENTERET I STAVANGER <i>Krisesenteret i Stavanger er døgnåpent tilbud til mishandlede kvinner, menn og deres barn. Se mer på våre nettsider www.stavanger-krisesenter.no</i>		

Jæren Distriktpsykiatriske Senter

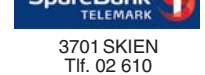
Opne forelesningar våren 2010 på M44 i personalkantina 2. etg. kl. 19.00 - 20.00

Tema:

- 02.09: 90 minuttars forelesning om personlegdomsforstyrrelse med vekt på manipulering i relasjonar
09.08: Identitet og psykisk helse.
16.09: Forebygging av sjølv-mord.
23.09: Ei kjensle av utmatting - kva kan det vera?
30.09: Å leva med psykisk lidning på godt og vondt.
07.10: Når tvang er tvingande nødvendig.
14.10: Haustferie
21.10: Når tidlegare opplevde vonde hendingar svekkjer den psykisk helsa.
28.10: Meistring av stress.
04.11: 90 minuttars forelesning om psykoser og psykoseforståing. Når marerittet blir det verkelege.
11.11: Hjelp til unge som har levd med livspåkjenningar på grunn av rusmisbruk hos foreldre.
18.11: Når kjensler set seg i kroppen.
25.11: Barn og unge som pårørande.

Ansvarlig:

- Psykolog Paul Nordgren, Jæren DPS.
Leiar for Kyrkjens bymisjon i Stavanger, Arnfinn Fiskå.
Psykiatrisk sjukepleiar Gudrun Austad,
Ressurssenter om vold, traumatisk stress og sjølv-mordsforebygging (RVTS-vest).
Psykiatrisk sjukepleiar Christiane Weiss-Tornes, Jæren DPS.
Leiar for LMS, Wendy Pollack, Jæren DPS og
Birthe Sveinsvoll.
Sjeflege Stig Heskestad, Jæren DPS.
Psykiater Per Øglænd og
leiar for LMS, Wendy Pollack, Jæren DPS.
Psykolog Bjørn Olav Olsen, Jæren DPS.
Psykolog Paul Nordren, Jæren DPS.
Psykolog Gard Berge
Psykomotorisk fysioterapeut Jan-Asjen Mensink, Jæren DPS
Magnus Nesse (15) fortel om sine opplevingar.
På kva måte kan me vera til hjelp?
Kreftsjukepleiar Ragnhild Stangeland, Kreftomsorg Rogaland

Hadelandsbakeriet AS Rådhusv 35 2770 JAREN Tlf. 61 32 81 38	Ryen Byggsupport Tangvollveien 66 4640 SØGNE Tlf. 38 05 11 65	Ingeniørfirmaet Hamstad AS Orstadvægen 96 4353 KLEPP STASJON Tlf. 51 78 87 00	Tyssefaldene AS 5770 TYSSDAL Tlf. 53 65 30 00	Revisorteam Midt-Telemark A/S 3810 GVARV Tlf. 35 95 67 00	Midt Nett Buskerud AS Nedmarken 3370 VIKERSUND Tlf. 32 78 32 78	Rørros Aut. Trafikkskole Gymbygget BM Mullersv 10 7374 RØROS Tlf. 72 41 12 64
 FOSSUM-KOLLEKTIVET 1820 SPYDEBERG Tlf. 69 83 31 00	S. Sigvartsen Steinhuggeri A/S Husebysletta 39 3400 LIER Tlf. 32 84 00 48	Tømrer Ole Ronny Svendsen Hjellevægen 44 5200 OS Tlf. 56 30 26 15	 Falck Wahlshaugen 3370 VIKERSUND Tlf. 995 42 803	 bravida Når du trenger elektriker ring 02 407	Eidsvoll Auto Løkenvægen 2072 DAL Tlf. 63 95 17 90	 TERJE PETTERSEN Fjellhaug 2133 GARDVIK Tlf. 62 97 42 82
Luster Kyrkjeleg Fellestid 6866 GAUPNE Tlf. 57 68 55 00	Fargerike Teppekroa AS Alleen 1 4580 LYNGBAL Tlf. 38 34 55 77	Finn og Albert Egeland A/S 4688 KRISTIANSANDS Tlf. 38 09 79 79	Elektro Maskin AS Gjesdøl. 3 4306 SANDNES Tlf. 51 68 17 70	 AkerSolutions Hovlandsv 160 4370 EGRSUND Tlf. 51 46 90 00	Hole Fysioterapi Vik 3529 RØYSE Tlf. 32 15 98 20	 avd. Aust-Agder 4848 ARENDAL Tlf. 37 02 00 02
 Redningsselskapet Småbåtregisteret 1323 HØVIK Tlf. 815 44 055	Åndheim Kulde AS Storgata 23 2670 OTTA Tlf. 61 23 59 00	Tonstad Bakeri AS 4440 TONSTAD Tlf. 38 37 01 22	Steenberg Bedriftsrådgivning AS GI Riksv 333 3055 KROKSTADELVA Tlf. 928 37 440	Fjord1 Hallingdal Billag AS Vestliven 3 3570 ÅL Tlf. 32 08 60 60	Solberg Regnskap- og Bedriftstjenester Sjuehusev. 1 5416 STORD Tlf. 53 41 18 33	Lerøy Alfheim A/S Skuteviksbodene 1-2 5035 BERGEN Tlf. 55 30 39 00
 Stiftelsen Sandv. 15 1612 FREDRIKSTAD Tlf. 69 30 18 40	 GHV MONTASJE www.ghv.no - 38 01 55 90	Advokathuset Roll-Matthiesen og Braseth Kong Ringsg 16 3510 HØNEFOSS Tlf. 32 12 10 53	Tamt og Vilt AS 3560 HEMSEDAL Tlf. 415 74 015	Coop Mega Førde Langebruv. 22 6801 FØRDE Tlf. 57 83 07 40	 TK AUTO Brårveien 4 a 3174 REVETAL Tlf. 33 06 49 25	Eina Almenning 2843 EINA Tlf. 61 15 94 50
Narvesen CC Gjøvik Jernbanesvingen 6 2821 GJØVIK Tlf. 61 17 93 96	Hovrud Maskin Mårovegen 222 2920 LEIRA I VALDRES Tlf. 481 33 000	Optikeren Solagården Tlf. 51 65 22 99	Bryne Rør A/S Skuleg 9 4340 BRYNE Tlf. 51 77 82 00	Melhus Regnskap AS 7212 KORSVEGEN Tlf. 72 87 82 00	Tvedestrand Bilverksted Fjærkleivene 55 4900 TVEDESTRAND Tlf. 37 16 23 36	Flanderborg Rammer og Kunst Nedre Flanderborg 5 7374 RØROS Tlf. 72 41 05 90
WEBA Joh Berentsens v 41 5161 LAKSEVÅG Tlf. 55 34 90 50	Sola videregående skole Åsnutvegen 51 4050 SOLA Tlf. 51 71 84 00	Gull og Sølv Christen Øygard Torgg 2 4365 NÆRBØ Tlf. 51 43 34 43	Fagernes Rør AS Comfort Valdresv. 14 2900 FAGERNES Tlf. 61 35 78 00	Christensen Teppe & Tapet Håndverk AS Tollbug 16a 3044 DRAMMEN Tlf. 32 83 20 74	Fagmøbler Lena 2850 LENA Tlf. 61 16 03 23	 MYHRE 3503 HØNEFOSS Tlf. 32 13 33 00
Stensrud Musikk Storg 19 3193 HORTEN Tlf. 33 04 81 30	Lyderhorn Barnevern AS Nygårdsgaten 17-19 5015 BERGEN Tlf. 55 32 38 00	Elcom AS Storg 11 A 7900 RØRVIK Tlf. 74 39 39 33	 NATIONAL OILWELL VARCO 4639 KRISTIANSANDS Tlf. 38 19 20 00	Grøterud's Byggservice A/S Bjørkeruud 3370 VIKERSUND Tlf. 32 78 24 00	Huseiernes Landsforbund Oslo og Akershus Fred Olsens g 5 0152 OSLO Tlf. 22 41 31 00	Nittedal Optiske-Ur A/S Ånebysenteret 1488 HAKADAL Tlf. 67 07 54 62
Tjernlia Akuttsenter Trondheimsvegen 205 2050 JESSHEIM Tlf. 466 16 770	Ri-Ma Service A/S Sotå 6453 KLEIVE Tlf. 71 24 71 69	 VIKEN SKOG Storg. 11 /13 3511 HØNEFOSS Tlf. 32 10 30 00	 VICTORIA JELLY Bendikslev 8 4800 ARENDAL Tlf. 37 02 20 63	Drøbak Trafikkskole Lindrupbakken 10 1440 DRØBAK Tlf. 64 93 25 12	 OLAF O. RUKKE Nesmoen 3540 NESBYEN Tlf. 32 07 00 02	 Aust-Agder fylkeskommune 4809 ARENDAL Tlf. 37 01 73 00
Engelsviken Slipp AS 1628 ENGALSVIK Tlf. 69 33 31 65	Stavern Sport Dronningensg 2 3290 STAVERN Tlf. 33 19 89 41	Østo Ortopedisenter AS Gartnerv 10 2312 OTTESTAD Tlf. 62 57 39 00	 HEMSEDAL 3560 HEMSEDAL Tlf. 32 05 53 00	AdCo Partner AS Åslyv 15 3107 SEM Tlf. 33 33 30 99	Johan R. Sunde AS - SPAR 6037 EIDSNES Tlf. 70 19 07 03	HTR Elektro Dagali 3580 GEILO Tlf. 32 08 98 65
Bentzen Moss Begravelsesbyrå A/S Solgaard Skog 4 1539 MOSS Tlf. 69 25 11 15	 Sogn Avis 6863 LEIKANGER Tlf. 57 65 60 00	Bohus Down Town AS 3902 PORSGRUNN Tlf. 35 93 14 20	 Reime Jernbanev 21 4365 NÆRBØ Tlf. 51 79 19 00	Furene AS Furene Industriområde 6100 VOLDAL Tlf. 70 07 48 50 www.furene.no Arbeid-Kompetanse-Aktivitet	 BygdePosten Vikersundg. 3370 VIKERSUND Tlf. 32 78 34 40	 STIFTETSEN NORSK LUFTAMBULANS 1441 DRØBAK Tlf. 64 90 44 44
 FEMINA Dame- og Herrefrisør Søndre Torv 2 3510 HØNEFOSS Tlf. 32 12 14 67	 SpareBank TELEMAR 3701 SKIEN Tlf. 02 610 post@sb1telemark.no www.sb1telemark.no	Østlandske Vindu AS 2219 BRANDVAL Tlf. 62 82 52 21	Lillehammer Sykehjem Gudbrandsdalsv 235 2626 LILLEHAMMER Tlf. 61 24 86 00	 LIER ASVO Kjellstad 3400 LIER Tlf. 32 85 96 60	Buskerud Idrettskrets 3003 DRAMMEN Tlf. 32 01 61 00	Fræna videregående skole 6440 ELNESVÅGEN Tlf. 71 26 64 00
Brødrene Ulveseth A/S 5882 BERGEN Tlf. 55 15 42 00	Statkraft Energi AS 3890 VINJE Tlf. 35 07 95 00	Brisk Kompetansesenter AS Breivikv 5 6018 ÅLESUND	Horten Rørleggerbedrift A/S Storg. 64 3182 HORTEN Tlf. 33 04 36 54	 Høgskolen i Molde 6402 MOLDE Tlf. 71 21 40 00	Båragutt AS Stakkevollvegen 65 9010 TROMSØ Tlf. 77 65 70 00	 Åsen & Øvrelid as 6801 FØRDE Tlf. 57 72 38 50

Vil du ha en bank som kjenner deg?

"Vi strekker oss langt for å være gode medspillere for våre kunder".

Svein Ole Holvik
ass. banksjef
Tlf. 38 17 37 94

"Uansett hvor du bor så skal du oppleve oss som din lokalbank".

Janne Larsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 35 96

"Vi kjenner de kristne organisasjonene gjennom samarbeidet i KNIF".

Stein Bentsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 76

"Personlig oppfølging er ett av våre fortrinn".

Bente Sørensen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 77

"Hos oss er raske beslutninger en del av servicen".

Kai Kyllingstad
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 81

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

«I sentrum står et menneske»

Overskriften over årets nettverkskonferanse i regi av Blå Kors var kjent og kjær for mange av deltakerne: «I sentrum står et menneske». Dette var også tittelen på vår tredje søknad om å få NRKs TV-aksjon, den søknaden som «gikk inn». Men opprinnelig er uttrykket hentet fra vår søsterorganisasjon i Finland. Høsten 2007 var det finske Blå Bånd – en stor kristen paraplyorganisasjon på rusfeltet – vertskap for Blå Kors Internasjonale Forbund sin egen nettverkskonferanse. Overskriften og hovedfokus var det samme som for årets konferanse: Understrekingen av at i sentrum for all vår aktivitet som Blå Kors står et menneske – der står den ene som trenger vår støtte og vår oppmuntring.

Konferansen i Finland i 2007 satte seg som mål å finne ut av spørsmålet «Hva er god behandling i Blå Kors?» – intet mindre! Spørsmålet ble også stilt slik: «Finnes det en egen Blå Kors-modell i behandlingen?»

Signalene fra den internasjonale konferansen er vel verdt å meditere litt over også i dag. De kan i korte trekk gjengis slik i 8 punkter:

1. Det kristne menneskesynet og den kristne etikk er det bærende fundamentet for en «Blå Kors-modell» i rusbehandlingen.
2. Respekt for den enkeltes rettigheter og menneskeverd er en ufravikelig verdi i Blå Kors.
3. Likeså er det en ufravikelig verdi at behandlingspersonell har tilstrekkelig kompetanse, utviser ansvarsfølelse og innehar høy troverdighet.
4. Blå Kors regner ikke med håpløse tilfeller blant rusavhengige da forandring til det bedre er mulig for alle.
5. Blå Kors ser verdien i å bruke frivillige i oppfølgingsarbeid og setter et bevisst fokus på klientens familie, ikke minst barna, og klientens sosiale nettverk.
6. Blå Kors anser totalavhold fra alkohol og andre rusmidler som et naturlig primærmål for behandlingen, men

dersom klienten av forskjellige årsaker ikke er tilstrekkelig motivert for dette er det viktig å arbeide like seriøst med mindre ambisiøse delmål. Det er viktig at legemiddelassistert behandling ikke kommer til som erstatning for motivasjonsarbeid i retning av en livsstil uten rusmidler.

7. Enhver institusjon innen Blå Kors gir god plass til livets åndelige dimensjon. Målsettingen må være at den enkeltes åndelige behov tas med i et helhetlig behandlings- og omsorgstilbud.
8. Og til slutt: Blå Kors gjør den enkelte klient eller bruker til sentrum i behandlingsprosessen, og utgangspunktet må være behovene, problemene og ressursene til den enkelte.

Punktene inviterer til dialog, og dialog om dette har vi hatt siden 2007 både her til lands og i det internasjonale Blå Kors-fellesskapet. For disse innspill handler ikke bare om den profesjonelle rusbehandlingen innen Blå Kors, men henverder seg egentlig til all vår Blå Kors-aktivitet. Her er noe å tenke gjennom for både fagfolk og lekfolk, ansatte og frivillige.

Begrepet «verdighet» brukes på veldig mange måter i dagens ruspolitiske debatt – ofte svært forvirrende. Da er det godt å kunne ta utgangspunkt i det vi her har referert og uttrykket «I sentrum står et menneske». Dette forteller oss at utgangspunktet for alt vi gjør er den enkelte pasients behov, den enkelte brukers behov, den enkelte gjest sine behov og den enkelte pårørende sitt behov. Blå Kors vil holde fast ved den overbevisning om at ingen har behov for at menneskene rundt en, inkludert hjelpeapparatet, gir opp med å bry seg. Ingen har behov for at de rundt en gir opp vedkommende som «ikke behandlingsbar», som en som har gitt fra seg muligheten til å bli hjulpet videre – alt sauset sammen med en misforstått oppfatning av hva menneskelig «verdighet» handler om.

Det er litt under 6 måneder igjen til Blå

AV **SIGRUN RYAN DEGNES**,
KONSTITUERT GENERALSEKRETÆR, BLÅ KORS NORGE

Kors' generalforsamling på Beitostølen. Vi prøver å skue framover. Vi kan ikke si mye med sikkerhet når det gjelder organisasjonens framtid, men en ting kan vi være sikre på: Vi går inn i en både krevende og utfordrende tid – men samtidig går vi også inn i mulighetenes tid. Og vi vet at Gud er mulighetenes Gud!

Hvor går veien videre for Blå Kors? Mye kan tyde på at vi i dag står overfor noe av et vannskille i vår over 100-årige historie. Ansatte, frivillige så vel som de tillitsvalgte i Blå Kors gjør klokt i å ta høyde for det og forberede seg. Anbudskonkurranser slik de praktiseres i dag av de regionale helseforetak er blitt en stor og alvorlig utfordring for hele Blå Kors. Denne høsten går våre tanker særlig i retning av de utfordringer Blå Kors Vest står midt oppe i. Vi har alt å tjene på å stå sammen som organisasjon: Blå Kors sentralt i god synergi med våre fem Blå Kors-regioner. Og vi ser gledelige tegn til at politikerne begynner å få opp øynene for verdien av de private ideelle aktørene på rusfeltet og i velferdssektoren generelt. Denne

utvikling skal vi arbeide målbevisst for å forsterke – for, som nevnt, i sentrum står det enkelte menneske som trenger Blå Kors og våre tjenester.

Jeg gleder meg over at de frivillige ressursene i Blå Kors nå blir regnet med i våre fagmiljø på en helt annen måte enn tidligere. Dette er en god trend som vi skal fortsette å støtte opp om. Det viser vei inn i en ny tid der kravene til helhetlige hjelpetilbud blir mer uttalt: Det handler om å kunne tilby gode forebyggende tiltak, gode hjelpetiltak og et godt ettervern – i kjede. Dette er en side ved Blå Kors-profilen som gjør oss attraktive overfor våre samarbeidspartnere.

La meg avrunde med noen grunnleggende poeng fra Blå Kors' verdidokument fra 2008:

Hvis Blå Kors skal hjelpe menneskene som søker oss til bedre livskvalitet, må de som arbeider i Blå Kors som frivillige eller ansatte, strekke seg etter det samme målet i sitt eget liv. Det er viktig å se organisasjonens liv i det samme perspektivet. Organisasjon er fellesskap av

” Blå Kors vil holde fast ved den overbevisning om at ingen har behov for at menneskene rundt en, inkludert hjelpeapparatet, gir opp med å bry seg.

mennesker som arbeider mot felles mål. I Blå Kors vet vi av erfaring at mennesket ikke er en øy, men blir til i et godt, sunt og kjærlig samspill med andre. Både i det terapeutiske rom og i vårt frivillige arbeid trener vi på å øke både brukernes og medarbeidernes sosiale kapasitet. [..]

Den dypeste hensikt med Blå Kors er arbeidet for og med russkadede, deres familier og andre utsatte grupper. Dette perspektivet skal legges til grunn for den videre utvikling av Blå Kors som organisasjon. Vi vil på alle relevante måter styrke vår brukerforankring. Vi vil hele tiden spørre hvordan fellesskapet i Blå Kors som organisasjon først og fremst skal tjene dem som trenger det mest for sitt liv.

Måtte Blå Kors i fortsettelsen få være en folkebevegelse for nettopp det å sette det enkelte menneske i sentrum!

Sigrun Ryan Degnes

ÅRETS JULEGAVE ER BARNDOMSVENN

Oppfordringen er klar: Gi bort en julegave som gleder deg selv og som samtidig hjelper mange andre. Bli en BARNDOMSVENN!

BARNDOMSVENN

- Det var ingenting å lure på. Vi likte konseptet veldig godt. I Barndomsvenn-prosjektet handler det om å hjelpe barn, og det setter vi pris på, forteller Lene Bjørkmo Staven og Hans Olav Staven. Familien Staven ble en av de aller første Barndomsvenn-familiene til Blå Kors. Både store og små i denne familien er opptatt av at alle barn har krav på en trygg og god oppvekst. Derfor oppfordrer de nå andre mennesker til å bli en Barndomsvenn denne julen.

DU KAN GJØRE DEN DU ER GLAD I til BARNDOMSVENN i Blå Kors. Gaven består i å inngå en avtale om et fast månedsbeløp (175 kroner, 240 kroner, 300 kroner eller 400 kroner). Det som gjør dette til den perfekte gaven, er at du hjelper barn, hver eneste dag. Barn som lider på grunn av de voksnes rusmisbruk. Ditt økonomiske bidrag gjør at vi kan være der for mange med vår faglige kompetanse, erfaring og vårt store ønske om å gi alle barn like muligheter.

VI HAR KALT VÅR FASTE GIVERTJENESTE for Barndomsvenn, fordi barn som vokser opp med voksne som ruser seg, ofte

mangler nære vennskap. De har dype hemmeligheter som de ikke vil dele med noen. De trenger venner, og de trenger støttespillere. Du har mulighet til å være en ekte venn denne julen.

MANGE AV OSS VIL KANSKJE OGSÅ GI EN GAVE TIL OSS SELV? Vel, da kan du selv bli en Barndomsvenn. Enkelt og greit. Oppfordringen er herved gitt: Gi den perfekte julegaven – julegaven som varmer.

FOR INNMELDING ELLER MER INFORMASJON:

www.barndomsvenn.no

TLF: 22 03 27 46

E-POST: barndomsvenn@blakors.no

JULEGLEDE:

Det er med stor glede at Rusfri kan informere om at Gjensidigestiftelsen har gitt Blå Kors en stor julegave: Vi har fått nærmere 1,8 millioner kroner. Det eneste kravet er at pengene skal brukes på barn og familier som trenger litt ekstra hjelp i julen, et krav som ikke akkurat er vanskelig å overholde! Pengene skal forde-

les over hele landet og på alle prosjekter som jobber med barn, barnefamilier og vanskeligstilte familier. Tanken er at pengene skal brukes til å sikre at alle barnefamilier får feire jul, til julegaver og ikke minst til å betale reiseutgifter slik at familier kan få feire jul sammen! I tillegg deler Blå Kors Norge sin hoved-

samarbeidspartner og sponsor, KLP, også i år ut fra sitt julegavefond 100.000 kroner til spesielle julearrangement som er under planlegging ved Blå Kors' mange barne- og familierelaterte virksomheter. Det er godt for en frivillig organisasjon å ha slike støttespillere!